MAO CE-TUNG

A NÉPEN BELÜLI ELLENTMONDÁSOK HELYES MEGOLDÁSÁRÓL

KOSSUTH

MAO CE-TUNG

A NÉPEN BELÜLI ELLENTMONDÁSOK HELYES MEGOLDÁSÁRÓL

KOSSUTH KÖNYVKIADÓ

1957

Felelős kiadó a Kossuth Könyvkiadó igazgatója

ELŐSZÓ

Mao Ce-tung elvtárs 1957 február 27-én, a Kínai Népköztársaság Legfelsőbb Államtanácsának 11. kibővített ülésén beszédet mondott „A népen belüli ellentmondások helyes megoldásáról" címmel. Ennek a beszédnek gyorsírói jegyzet alapján készült szövegét Mao Ce-tung elvtárs utólag átnézte, és bizonyos kiegészítéseket fűzött hozzá.

Ebben a brosúrában egész terjedelmében közöljük Mao Ce-tung elvtárs világszerte nagy érdeklődéssel fogadott beszédét.

1957 június. A kiadó

Beszédem fő témája a népen belüli ellentmondások helyes megoldásának kérdése. A kérdés kifejtésének megkönnyítése céljából ezt a témát tizenkét pontra osztva tárgyalom. Beszédemben a köztünk és ellenségeink között levő ellentmondások kérdését is érinteni fogom. A fő figyelmet azonban a népen belüli ellentmondások kérdésére kívánom fordítani.

1. AZ ELLENTMONDÁSOK KÉT, JELLEGÜKET TEKINTVE NEM AZONOS TÍPUSA

Országunk sohasem volt olyan egységes, mint ma. A polgári demokratikus forradalom és a szocialista forradalom győzelme, valamint a szocialista építésben elért sikerek nyomán a régi Kína arculata nagyon gyorsan megváltozott. Hazánk még szebb jövőjének kilátása nyílik meg előttünk. A népünk által gyűlölt nemzeti széthúzás és zűrzavar visszavonhatatlanul a múlté. Hatszázmilliós népünk a munkásosztály és a kommunista párt vezetésével egységbe kovácsolódott, s most a szocializmus építésének nagy ügyén munkálkodik. Az állam egysége, a nép összeforrottsága és országunk valamennyi nemzetiségének összeforrottsága — ezek ügyünk feltétlen diadalmaskodásának fő biztosítékai. Ez az egység és összeforrottság azonban egyáltalán nem azt jelenti, hogy társadalmunkban már nincsenek ellentmondások. Az az elképzelés, hogy az ellentmondások hiányzanak, nem egyezik az objektív valósággal, s egyenesen naiv. Társadalmunkban az

ellentmondások két típusa található meg. Ezek — a köztünk és ellenségeink között levő ellentmondások, valamint a népen belüli ellentmondások. Az ellentmondások e két típusa jellegét tekintve teljesen különbözik egymástól.

Ha helyesen akarjuk felfogni a két, nem azonos típushoz tartozó ellentmondásokat, tehát a köztünk és ellenségeink közötti, valamint a népen belüli ellentmondásokat — mindenekelőtt abban kell világosan eligazodni, hogy mit értünk „népen", és mit értünk „ellenségeken". A „nép" fogalmának a különböző államokban és az egyes államok különböző történelmi időszakaiban más és más a tartalma. Nézzük például a mi országunkat. A japán hódítók ellen viselt háború idején a népet mindazok az osztályok, rétegek és társadalmi csoportok alkották, amelyek a Japánnal szembeni ellenállás mellett szálltak síkra, míg a japán imperialisták, a nemzetárulók és a japánbarát elemek a nép ellenségei voltak. A felszabadító háború időszakában a nép ellenségei az amerikai imperialisták és csatlósaik — a bürokrata burzsoázia, a földesúri osztály, s az ezeket az osztályokat képviselő Kuomintang-reakciósok voltak; a népet az ezekkel az ellenségekkel szembeszállt valamennyi többi osztály, réteg és társadalmi csoport alkotta. A jelenlegi szakaszban, a szocializmus építésének időszakában a néphez tartozik valamennyi olyan osztály, réteg és társadalmi csoport, amely helyesli és támogatja a szocialista építés ügyét, s részt vesz benne; a nép ellenségei mindazok a társadalmi erők és társadalmi csoportok, amelyek ellenállást tanúsítanak a szocialista forradalommal szemben, ellenséges szemmel nézik a szocialista építést, és aknamunkát folytatnak ellene.

A köztünk és ellenségeink között levő ellentmondások antagonisztikus ellentmondások. A népen belüli ellentmondások, ami a dolgozók közötti ellentmondásokat illeti — nem antagonisztikusak, ami viszont a kizsákmányolt osztályok és a kizsákmányoló osztályok közötti ellentmondásokat illeti — az antagonisztikus elem mellett nem antagonisztikus elemet is tartalmaznak. A népen belüli ellentmondások nem csupán most jelentkeztek, de tartalmuk a forradalom és a szocialista építés különböző időszakaiban különböző volt, illetőleg kü-

lönböző. Országunk jelenlegi körülményei között a népen belüli ellentmondások a következőket foglalják magukban: a munkásosztályon belüli, a parasztságon belüli, az értelmiségen belüli, a munkásosztály és a parasztság közötti, a munkásosztály és parasztság, meg az értelmiség közötti, a munkásosztály és más dolgozó rétegek, meg a nemzeti burzsoázia közötti, a nemzeti burzsoázián belüli stb. stb. ellentmondások. Népi kormányunk olyan kormány, amely valóban a nép érdekeit képviseli és a népet szolgálja, de a kormány és a néptömegek között is vannak bizonyos ellentmondások. Ezek az ellentmondások az állami kollektív érdekek meg az egyéni érdekek közötti, a demokrácia és a centralizmus közötti, a vezetők és a vezetettek közötti, bizonyos állami funkcionáriusok bürokratikus stílusa és a tömegek közötti ellentmondásokat foglalják magukban. A hasonló ellentmondások ugyancsak a népen belüli ellentmondások.

Általánosságban szólva, a népen belüli ellentmondások — olyan viszonyok között jelentkező ellentmondások, amikor a nép érdekei alapjában egységesek.

Államunkban a munkásosztály és a nemzeti burzsoázia közötti ellentmondások a népen belüli ellentmondásokhoz tartoznak. A munkásosztály és a nemzeti burzsoázia közötti osztályharc általában a népen belüli osztályharc területére tartozik, mert a nemzeti burzsoázia országunkban kettős jellegű. A polgári demokratikus forradalom időszakában egyfelől forradalmi, másfelől megalkuvó volt. A szocialista forradalom időszakában egyfelől kizsákmányolja a munkásosztályt, s ebből hasznot húz, ugyanakkor azonban támogatja az alkotmányt, és hajlandó elfogadni a szocialista átalakításokat. A nemzeti burzsoázia különbözik az imperialistáktól, a földesuraktól és a bürokrata burzsoáziától. A munkásosztály és a nemzeti burzsoázia közötti ellentmondások — kizsákmányoltak és kizsákmányolók közötti ellentmondások, melyek önmagukban véve antagonisztikusak. Országunk konkrét viszonyai közepette azonban az e két osztály között levő antagonisztikus ellentmondások megfelelő szabályozás esetén nem antagonisztikusakká válhatnak, megoldhatók békés úton. Ha nem helyesen szabályozzuk, ha a nemzeti burzsoázia tekin-

tetében nem alkalmazzuk az összefogás, a bírálat és a nevelés politikáját, vagy ha a nemzeti burzsoázia ezt a politikánkat nem fogadja el, akkor a munkásosztály és a nemzeti burzsoázia között levő ellentmondások köztünk és ellenségeink közötti ellentmondásokká válhatnak.

A köztünk és ellenségeink között levő ellentmondások és a népen belüli ellentmondások — az ellentmondásoknak két, jellegüket tekintve nem azonos típusát képviselik, s megoldásuk módjai ugyancsak nem egyformák. Röviden szólva, az ellentmondások első típusánál a kérdés úgy alakul, hogy pontos választóvonalat kell húzni köztünk és ellenségeink között, az ellentmondások második típusánál viszont az igaz és a nem igaz közötti pontos határ megvonásának kérdéséről van szó. Természetesen a köztünk és ellenségeink közötti viszony kérdése egyszersmind bizonyos értelemben az igaz és a nem igaz kérdése is. Így például, ami azt a kérdést illeti, hogy kinek van és kinek nincs igaza, nekünk-e, vagy pedig olyan belföldi és külföldi reakciós erőknek, mint az imperializmus, a feudalizmus és a bürokrata tőke — ez szintén az igaz és a nem igaz kérdése, de lényegénél fogva az igaz és nem igaz kérdésének más típusához tartozik, mint az ezzel kapcsolatban a népen belül felmerülő kérdések.

Államunk a nép demokratikus diktatúrájának állama, amelyet a munkásosztály vezet, s amely a munkás-paraszt szövetségen alapszik. Melyek e diktatúra funkciói? Első funkciója az, hogy elnyomja az országban a reakciós osztályokat, a reakciósokat és a szocialista forradalommal szembeszálló kizsákmányolókat, elnyomja mindazokat, akik megkísérlik szocialista építőmunkánk aláaknázását. Ennek az elnyomásnak célja — a köztünk és az országon belüli ellenségeink között levő ellentmondások megoldása. A diktatúra funkciói közé tartozik például egyes ellenforradalmi elemek letartóztatása és elítélése, a földesuraknak és a bürokrata burzsoázia képviselőinek megfosztása a szavazati jogtól bizonyos meghatározott időre a szólásszabadságtól való megfosztásuk. A közrend biztosítása és a széles néptömegek érdekeinek védelme céljából diktatúrát kell gyakorolni a tolvajok, csalók, gyilkosok, gyújtogatók, rendzavarók és a közrendet komo-

lyan veszélyeztető különféle más ártalmas elemek ellen is. Van a diktatúrának egy második funkciója is, nevezetesen az állam megvédése a felforgató tevékenységgel és a külső ellenség esetleges agressziójával szemben. Ha ilyen helyzet alakul ki, a diktatúra előtt felmerül a közöttünk és külső ellenségeink között levő ellentmondások megoldásának feladata. A diktatúra célja az, hogy megvédje az egész nép békés munkáját, s Kínát korszerű iparral, mezőgazdasággal, tudománnyal és kultúrával rendelkező szocialista országgá változtassa. Ki gyakorolja ezt a diktatúrát? Természetesen a munkásosztály és a munkásosztály vezette nép. A diktatúra nem érvényesül a népen belül. A nép nem gyakorolhat diktatúrát önmaga fölött, a nép egyik részének nem szabad elnyomnia a másikat. Ha valaki a népen belül megsérti a törvényt, a törvény értelmében el kell járni ellene, de e között és a nép ellenségeinek elnyomásában kifejezésre jutó diktatúra között elvi különbség van. A népen belül a demokratikus centralizmus érvényesül. Alkotmányunk kimondja, hogy a Kínai Népköztársaság polgárai szólásszabadságot, sajtószabadságot, gyülekezési és egyesülési jogot, utcai felvonulási és tüntetési jogot, vallásszabadságot stb. élveznek. Alkotmányunk kimondja azt is, hogy az állami szervek a demokratikus centralizmus alapján működnek, hogy az állami szerveknek a néptömegekre kell támaszkodniuk, hogy az állami szervek dolgozóinak a népet kell szolgálniuk. A mi szocialista demokráciánk a legszélesebb körű demokrácia, amilyen nem lehet egyetlen burzsoá államban sem. Diktatúránk — a nép demokratikus diktatúrája, amelyet a munkásosztály vezet, s amely a munkás-paraszt szövetségen alapul. Ez azt jelenti, hogy a népen belül a demokrácia érvényesül, míg a munkásosztály, egységben mindazokkal, akik állampolgári jogokat élveznek, elsősorban a parasztsággal, diktatúrát gyakorol a reakciós osztályok, a reakciós és más olyan elemek fölött, akik ellenállást tanúsítanak a szocialista átalakításokkal szemben, és kiállnak a szocialista építés ellen. Politikai tekintetben az állampolgári jogok a szabadsághoz és a demokráciához való jogot jelentik.

Ez a szabadság azonban olyan szabadság, amely vezetés-

sel párosul, a demokrácia pedig olyan demokrácia, amely központi irányítással jár együtt. Ez a szabadság és ez a demokrácia — nem anarchia. Az anarchia nem felel meg a nép érdekeinek és várakozásainak.

A magyarországi események bekövetkezése nálunk egyes embereket megörvendeztetett. Abban reménykedtek, hogy Kínában is bekövetkeznek majd hasonló események, hogy sokezres néptömegek mennek majd az utcára, és kiállnak a népi kormány ellen. A hasonló reménykedések ellenkeznek a néptömegek érdekeivel, s ezért nem nyerhetik meg a támogatásukat. Magyarországon a tömegek egy része, belső és külső ellenforradalmi erőktől félrevezetve, elkövette azt a hibát, hogy erőszakot alkalmazott a népi kormánnyal szemben, amiből az államra és a népre egyaránt kár származott. A néhány héten át tartó zendülés olyan károkat okozott a gazdasági életnek, amelyek helyrehozása hosszabb időt igényel. Voltak nálunk egyesek, akik ingadoztak a magyar kérdés megítélésében, mégpedig azért, mert nem látják világosan a konkrét nemzetközi helyzetet. Ezek úgy vélekednek, hogy a mi népi demokratikus rendszerünkben — úgymond — túl kevés a szabadság, a nyugati parlamenti demokráciákban viszont sok szabadság van. Ezek az emberek a nyugati mintájú kétpártrendszer bevezetését kérik, amikor is az egyik párt kormányon, a másik pedig ellenzékben van. Ez az úgynevezett kétpártrendszer azonban nem egyéb, mint eszköz a burzsoázia diktatúrájának fenntartására, és semmi esetre sem biztosíthatja a dolgozó nép szabadságjogait. Valójában a világon csak konkrét szabadság és konkrét demokrácia yan, s nincs absztrakt szabadság és absztrakt demokrácia. Az olyan társadalomban, amelyben osztályharc folyik, a dolgozoknak nincs olyan szabadságuk, amely mentesíti őket a kizsákmányolástól, mivel a kizsákmányoló osztályok rendelkeznek a dolgozók kizsákmányolásának szabadságával. Az ilyen társadalomban a demokrácia a burzsoázia számára van, s így hiányzik a demokrácia a proletariátus és más dolgozók számára. Egyes kapitalista államokban a kommunista pártok törvényes működését is megengedik, de csak annyiban, amennyiben ez nem veszélyezteti a burzsoázia alapvető érdekeit; ennek a határ-

vonalnak túllépését nem engedik meg. Azok, akik absztrakt szabadságot és absztrakt demokráciát követelnek, úgy vélekednek, hogy a demokrácia — cél, s nem ismerik fel, hogy a demokrácia — eszköz. A demokrácia némelykor célnak látszik, valójában azonban csak sajátos eszköz. A marxizmus arra tanít bennünket, hogy a demokrácia a felépítményhez, a politika kategóriájába tartozik. Ez azt jelenti, hogy a demokrácia végeredményben a gazdasági alapot szolgálja. Ugyanez áll a szabadságról is. A demokrácia és a szabadság relatív, nem pedig abszolút, a történelem folyamán jöttek létre és fejlődtek ki. Országunk népén belül a demokrácia feltételezi a centralizmust, a szabadság pedig a fegyelmet. Mindez egyetlen egységes egésznek két ellentétes oldala: ellentétesek, ugyanakkor azonban — egységesek, s ezért nem szabad az egyik egyoldalú hangsúlyozásával egyidejűleg tagadnunk a másikat. A népen belül nélkülözhetetlen a szabadság, de nélkülözhetetlen a fegyelem is, nélkülözhetetlen a demokrácia, de nélkülözhetetlen a centralizmus is. A demokrácia és a centralizmus, a szabadság és a fegyelem ilyen egysége a mi demokratikus centralizmusunk. Az ilyen rendszerben a nép széleskörű demokráciát és szabadságot élvez, ugyanakkor a szocialista fegyelem keretei között kell maradnia. Ezt az igazságot a nagy néptömegek megértik.

A vezetéssel párosuló szabadság és a központi irányítással együtt járó demokrácia mellett vagyunk, de ez egyáltalán nem azt jelenti, hogy az ideológiai kérdéseket, s az igaz és a nem igaz megkülönböztetésével összefüggő kérdéseket a népen belül a kényszer módszereivel lehet megoldani. Az ideológiai kérdéseknek, s az igaz és a nem igaz kérdésének adminisztratív módszerekkel és a kényszer módszereivel való megoldására irányuló kísérletek nemcsak haszontalanok, hanem egyenesen károsak. Nem alkalmazhatunk adminisztratív módszereket például a vallás leküzdésénél, nem kényszeríthetjük az embereket arra, hogy ne legyenek hívők. Nem kényszeríthetjük az embereket arra, hogy elforduljanak az idealizmustól, s arra sem kényszeríthetjük őket, hogy elfogadják a marxizmust. Az ideológiai jellegű kérdéseket, a népen belüli valamennyi vitás kérdést csak demokratikus mód-

szerek útján — a vita, a bírálat, a meggyőzés és a nevelés módszerével lehet megoldani; nem oldhatók meg a kényszer és a ledorongolás módszereivel.

A nép annak érdekében, hogy eredményesen folytathassa termelőmunkáját, eredményesen tanulhasson és olyan körülmények között élhessen, amikor rend uralkodik, megköveteli kormányától, a termelés, a népművelési és kulturális szervek vezetőitől különböző kötelező adminisztratív rendelkezések kibocsátását. Ilyen adminisztratív rendelkezések nélkül nem lehet fenntartani a közrendet, ezt a legelemibb ismeretekkel rendelkező emberek is megértik.

A népen belüli ellentmondások megoldása céljából alkalmazott módszerek — a meggyőzés és a nevelés, illetve az adminisztratív rendelkezések, egy és ugyanazon dolognak két, egymást kölcsönösen kiegészítő oldalát jelentik. A közrend fenntartása céljából hozott adminisztratív rendelkezésekkel együtt kell járnia a meggyőzésnek és a nevelésnek, mert ha csupán az adminisztratív rendelkezésekre építünk, ezekkel sok esetben semmire sem megyünk.

A népen belüli ellentmondások megoldásának ezt a demokratikus módját 1942-ben konkrétan a következő formulában fejeztük ki: „Összefogás — bírálat — összefogás." Bővebben kifejtve ez a következőt jelenti: Az összefogásra törekvésből kiindulva, a bírálat vagy a harc útján igyekezni kell az ellentmondások megoldására, s ezzel új alapon el kell érni a még szorosabb összefogást. Tapasztalatunk szerint ez a népen belüli ellentmondások megoldásának helyes módszere. 1942-ben ezt a módszert alkalmaztuk a kommunista párton belüli ellentmondások megoldására, mégpedig a dogmatikusok és a párttagok széles tömegei közötti ellentmondások, a dogmatizmus és a marxizmus közötti ellentmondások megoldására. A múltban a „baloldali" elhajlásban szenvedő dogmatikusok a párton belüli harcban *a „kemény harcnak és kíméletlen csapásnak" nevezett módszert* alkalmazták. Ez hibás módszer volt.

A „baloldali"-elhajló dogmatizmus bírálata során nem alkalmaztuk ezt a régi módszert, hanem új módszert alkalmaztunk, amelynek lényege az, hogy az összefogásra törek-

vésből kiindulva, a bírálat vagy a harc útján pontos választóvonalat kell húzni az igaz és a nem igaz között, s új alapon el kell érni a még szorosabb összefogást. Ezt a módszert fogadtuk el 1942-ben, a munkastílus megjavításáért folytatott mozgalom idején. Néhány évvel később, a Kínai Kommunista Párt 1945-ben tartott 7. országos kongresszusa idején, a célt, az egész párt összefogását valóban elértük, s ennek következtében a népi forradalom nagy győzelmet aratott.

Ennek a módszernek az alkalmazásánál mindenekelőtt az összefogásra törekvésből kell kiindulni. Ha a szubjektív törekvés az összefogásra nincs meg, akkor a harc rögtön, elkerülhetetlenül bomláshoz vezet, amellyel azután nehéz megküzdeni. Vajon ez nem egyértelmű-e a „kemény harc és a kíméletlen csapás" módszerének alkalmazásával? A párt miféle összefogásáról lehet szó ebben az esetben? E tapasztalat alapján állapítottuk meg az „összefogás — bírálat — összefogás" formulát. Más szavakkal: „Büntetni a múltért, a jövőre való okulás céljából, gyógyítani, hogy megmentsük a beteget." Ezt a módszert a párton kívül is alkalmazni kezdtük. Minden japánellenes támaszponton felhasználtuk ezt a módszert, s hatalmas sikereket értünk el a vezetőség és a tömegek, a hadsereg és a lakosság, a tisztek és a katonák, az egyes katonai alakulatok, valamint az egyes vezető funkcionáriusok közötti viszony rendezése terén.

Pártunk történetében ezt a kérdést egy még korábbi időszakig visszamenően is nyomon követhetjük. Már 1927-ben, attól kezdve, hogy az ország déli részén forradalmi csapatokat és forradalmi támaszpontokat szerveztünk, ezt a módszert kezdtük alkalmazni a párt és a tömegek, a hadsereg és a lakosság, a tisztek és a katonák közötti viszony, valamint a népen belüli egyéb viszonyok rendezése céljából. A különbség csak az, hogy a japán hódítók ellen viselt háború idején ez a módszer még nagyobb tudatosságon alapult. Az egész ország felszabadítása után az „összefogás — bírálat — összefogás" módszerét a demokratikus pártok és a kereskedelmi-ipari körök tekintetében is alkalmazni kezdtük. Ma az a feladatunk, hogy ezt a módszert tovább terjesszük és még jobban alkalmazzuk az egész nép körében, s megkövetelj ük, hogy min-

den üzemben, minden termelőszövetkezetben, kereskedelmi vállalatnál, tanintézetben, intézménynél és társadalmi szervezetben, röviden szólva egész 600 milliós népünk körében ezt a módszert alkalmazzák a belső ellentmondások megoldására.

A népen belüli ellentmondások normális körülmények között nem antagonisztikusak. Ha azonban helytelenül járunk el a szabályozásuknál, vagy ha megfeledkezünk az éberségről, s közönyt és gondatlanságot tanúsítunk, akkor antagonizmus keletkezhet. Szocialista államokban az ilyen helyzet rendszerint csak részleges és ideiglenes jelenség. Ennek az a magyarázata, hogy a szocialista államokban megszüntették az embernek ember által való kizsákmányolását, s a nép érdekei alapjában véve azonosak.

A magyarországi események idején előfordult elég nagyarányú antagonisztikus jelenségek azzal magyarázhatók, hogy ott belső és külső ellenforradalmi tényezők játszottak szerepet. Ez sajátos és ideiglenes jelenség. A szocialista országok reakciós elemei az imperialistákkal egyetértésben, a népen belüli ellentmondásokat kihasználva, provokációkat rendeznek, viszályt szítanak, nyugtalanítják és uszítják a népet, s így próbálják megvalósítani aljas szándékaikat. Ez a magyar eseményekből levont tanulság általános figyelmet érdemel.

Sokaknak úgy tűnik, hogy a demokratikus módszerek alkalmazása a népen belüli ellentmondások megoldására — új dolog. Valójában nem így van. A marxisták mindig azt tartották és ma is azt tartják, hogy a proletariátus saját ügyén munkálkodva csak a néptömegekre támaszkodhat, hogy a kommunistáknak a dolgozók között végzett munkájuk során a meggyőzés és a nevelés demokratikus módszereit kell alkalmazni, semmi esetre sem engedhető meg adminisztratív módszerek és kényszer alkalmazása. A Kínai Kommunista Párt lelkiismeretesen betartja ezt a marxista-leninista elvet. Mindig hangoztatjuk, hogy a nép demokratikus diktatúrájának körülményei között az ellenségeink és közöttünk levő ellentmondások, valamint a népen belüli ellentmondások — e jellegüket tekintve két különböző típushoz tartozó ellentmondások — megoldására két eltérő módszert kell alkalmazni:

diktatúrát, illetve demokráciát. Erről részletesen szó volt a párt sok korábbi dokumentumában és pártunk vezetőinek sok nyilatkozatában.

„A nép demokratikus diktatúrájáról" című, 1949-ben írt cikkemben azt mondtam, hogy „a nép demokratikus diktatúrája nem egyéb, mint a népen belüli demokrácia és a reakcióval szemben alkalmazott diktatúra egybekapcsolódása", s hogy a népen belüli problémák megoldására „demokratikus módszert, vagyis a meggyőzés, nem pedig a kényszerítés módszerét kell alkalmazni". 1950 júniusában, a kínai népi politikai tanácskozó testület második ülésszakán elmondott beszédemben kijelentettem: „A nép demokratikus diktatúrájának gyakorlása során két módszert alkalmazunk. Az ellenséggel szemben a diktatúra módszerét alkalmazzuk. Ez azt jelenti, hogy egy bizonyos szükséges idő folyamán nem engedjük meg számára a részvételt a politikai tevékenységben, rákényszerítjük a népi kormány törvényeinek betartására, rákényszerítjük a munkára, s a munka során új emberré neveljük át. Ezzel ellentétben a nép irányában nem a kényszerítés módszerét alkalmazzuk, hanem a demokratikus módszert. Ez azt jelenti, hogy a nép számára lehetővé kell tenni a részvételt a politikai tevékenységben, a népet nem szabad kényszeríteni arra, hogy ezt vagy azt tegye, hanem a demokratikus módszer alkalmazásával nevelni kell és felvilágosító munkát kell folytatni soraiban. Ilyen nevelés a népen belüli önképzés, az önképzés fő módszere viszont a bírálat és önbírálat."

A múltban sokszor beszéltünk arról, hogy a népen belüli ellentmondások megoldására demokratikus módszereket kell alkalmazni, munkánk folyamán alapjában véve így is jártunk el, sok vezető funkcionárius és a lakosság a gyakorlatban megértette ezt a kérdést. Miért akadnak most mégis olyanok, akiknek úgy tűnik, hogy ez valami új dolog? Ez azzal magyarázható, hogy a múltban a köztünk, valamint belső és külső ellenségeink közötti harc nagyon éles volt, s az emberek nem fordítottak olyan figyelmet a népen belüli ellentmondásokra, mint ma.

Sokan nem tudják pontosan elhatárolni az ellentmondásoknak ezt a két, jellegüket tekintve nem azonos típusát,

vagyis nem tudják megkülönböztetni a köztünk és ellenségeink között levő ellentmondásokat a népen belüli ellentmondásoktól, s könnyen összetévesztik az ellentmondásoknak ezt a két típusát. El kell ismernünk, hogy az ellentmondások e két típusa olykor könnyen összetéveszthető. Korábbi munkánk során elő is fordult, hogy összetévesztettük. Az ellenforradalmi elemek felszámolására irányuló munka során tévesen jó embereket is rossznak tekintettünk; ilyen esetek előfordultak a múltban, és előfordulnak most is. Hibáink azonban nem hatalmasodtak el, s ez irányvonalunknak azzal a megállapításával magyarázható, hogy pontos választóvonalat kell húzni köztünk és ellenségeink között, s a hibákat ki kell javítani.

A marxista filozófia szerint az ellentétek egységének törvénye — a világegyetem alaptörvénye. Ez a törvény mindenütt érvényesül — a természetben, az emberi társadalomban és az emberi gondolkodásban egyaránt. Az ellentmondások ellentétes oldalai együtt léteznek az egységben és a harcban, s ez a hajtóereje a dolgok és jelenségek mozgásának és változásának. Az ellentmondások mindenütt megtalálhatók, s csak a különböző dolgok és jelenségek eltérő jellege folytán nem azonos jellegűek. Az ellentétek egysége minden konkrét dolog (jelenség) viszonylatában feltételes, ideiglenes, átmeneti, s ezért relatív, míg az ellentétek harca abszolút. Lenin nagyon világosan megmagyarázta ezt a törvényt.

Hazánkban fokozatosan egyre nagyobb azoknak az embereknek a száma, akik megértik ezt a törvényt. Sokak számára azonban más ennek a törvénynek az elismerése, és megint más az alkalmazása a problémák vizsgálata és megoldása során. Sokan nem merik nyíltan elismerni, hogy még mindig vannak ellentmondások népünkön belül, s hogy éppen ezek az ellentmondások képezik a hajtóerejét társadalmunk előrehaladásának. Sokan nem ismerik el, hogy a szocialista társadalomban is vannak még ellentmondások, s ezért akkor, amikor a társadalomban levő ellentmondásokkal szemtől szembe kerülnek, megriadnak, határozatlanságot árulnak el, passzívvá válnak. Nem értik meg, hogy az ellentmondások állandó helyes szabályozása és megoldása során a szocia-

lista társadalom belső egysége és összeforrottsága szüntelenül erősödik. Tehát felmerül annak a szükségessége, hogy felvilágosító munkát folytassunk népünk, mindenekelőtt pedig kádereink soraiban, s ilyenformán elvezessük az embereket a szocialista társadalom ellentmondásainak megértéséhez, valamint az ezen ellentmondások gyakorlati megoldását szolgáló helyes módszerek megértéséhez.

A szocialista társadalom ellentmondásai gyökeresen különböznek a régi társadalmak, például a kapitalista társadalom ellentmondásaitól. A kapitalista társadalom ellentmondásai éles antagonizmusban és összeütközésekben, éles osztályharcban nyilvánulnak meg; ezeket az ellentmondásokat maga a tőkés rend nem tudja megoldani, ezeket csak a szocialista forradalom oldhatja meg. Más a helyzet a szocialista társadalom ellentmondásai tekintetében. Ezek, a kapitalista társadalom ellentmondásaival szöges ellentétben, nem antagonisztikus ellentmondások, ezeket mindenkor meg tudja oldani maga a szocialista rend.

A szocialista társadalom fő ellentmondásai változatlanul a termelési viszonyok és a termelőerők, a felépítmény és a gazdasági alap közötti ellentmondások. A különbség az, hogy a szocialista társadalomnak ezek az ellentmondásai jellegüket és a körülményeket tekintve, gyökeresen különböznek azoktól az ellentmondásoktól, amelyek a régi társadalomban voltak a termelési viszonyok és a termelőerők, a felépítmény és a gazdasági alap között. Országunk jelenlegi társadalmi rendjének a régi idők társadalmi rendjével szemben igen nagy előnyei vannak. Ha az új rendnek nem lennének előnyei, akkor a régi rend nem dőlt volna meg, s az új rendet nem lehetett volna létrehozni.

Amikor azt mondjuk, hogy a régi idők termelési viszonyaihoz képest a szocialista termelési viszonyok fokozottabb összhangban vannak a termelőerők fejlődésének jellegével, ezen azt értjük, hogy a szocialista termelési viszonyok a termelőerőknek a régi társadalomban példátlan ütemű fejlődését teszik lehetővé, hogy ennek következtében a termelés szakadatlanul bővül, s a nép állandóan növekvő szükségletei fokozatosan kielégítést nyernek. A régi Kínában, amely az im-

perializmus, a feudalizmus és a bürokrata kapitalizmus uralma alatt volt, a termelőerők mindig nagyon lassan fejlődtek. A felszabadulás előtti több mint öt évtized folyamán az országban — az északkeleti területet leszámítva — évente mindössze néhány tízezer tonna acélt termeltek. A legmagasabb évi acéltermelés még az északkeleti terület hozzászámításával is alig valamivel haladta meg a 900 000 tonnát, 1949-ben az egész ország acéltermelése csak valamivel haladta meg a 100 000 tonnát. Ma, mindössze hét évvel hazánk egész területének felszabadulása után, évi acéltermelésünk elérte a négymillió és néhány százezer tonnát. Gépipart hoztunk létre, ami a régi Kínában úgyszólván nem volt, s megteremtettük a régebben Kínában egyáltalán nem létező gépkocsi- és repülőgépipart.

Merre haladjon Kína, miután a nép megdöntötte az imperializmus, a feudalizmus és a bürokrata kapitalizmus uralmát? A kapitalizmus felé, vagy a szocializmus felé? Sokan nem látják tisztán ezt a kérdést, holott az élet már megadta rá a választ: Kínát csak a szocializmus mentheti meg. A szocialista rendszer tette lehetővé termelőerőink rohamos fejlődését, s ezt még külső ellenségeink is kénytelenek elismerni.

A szocialista rend azonban a mi országunkban csak nemrégiben jött létre, kialakulása még nem fejeződött be, s még nem szilárdult meg teljesen. A tőkések a vegyes, állami-magán ipari és kereskedelmi vállalatoknál még mindig kapnak egy bizonyos százalékot, vagyis még mindig van kizsákmányolás; a tulajdonforma szempontjából tekintve az e típushoz tartozó vállalatok, jellegüket illetően, még nem teljes mértékben szocialista vállalatok. Mezőgazdasági és kisipari termelőszövetkezeteink egy bizonyos része még mindig csak félig szocialista jellegű, sőt a teljesen szocialista szövetkezetekben is megoldásra várnak a tulajdonnal kapcsolatos egyes kérdések. A gazdaság valamennyi ágában még mindig fokozatosan alakulnak ki a termelés és a csere között a szocialista elveknek megfelelő kölcsönös kapcsolatok, s fokozatosan találnak rá a megfelelő formákra.

A köztulajdonon, illetve a kollektív tulajdonon alapuló gazdaságban, a szocialista gazdaság e két formájánál és a

kettő közötti kapcsolatban a felhalmozás és a fogyasztás arányának kérdése bonyolult probléma, amelyet nem lehet egyszerre, méghozzá teljesen ésszerűen megoldani. Általában a szocialista termelési viszonyok már létrejöttek, s összhangban vannak a termelőerők fejlődésével, csakhogy még mindig fölöttébb tökéletlenek, s e tökéletlenség és a termelőerők fejlődése között ellentmondás van.

A termelési viszonyok és a termelőerők közötti összhang és ellentmondás megállapításán kívül a felépítmény és a gazdasági alap közötti összhangot és ellentmondást is meg kell állapítani.

A felépítményt alkotó elemek — a nép demokratikus diktatúrájának államrendje és törvényei, valamint a marxizmus-leninizmuson alapuló szocialista ideológia — aktív előrelendítő szerepet töltenek be abban a tekintetben, hogy győzelmeket érjünk el országunkban a szocialista átalakítások végrehajtása és a szocialista munkaszervezet megteremtése terén, összhangban vannak a szocialista gazdasági alappal, vagyis a szocialista termelési viszonyokkal. De a burzsoá ideológia létezése, az állami szervekben észlelhető bizonyos bürokratikus munkastílus és az állami intézményeink bizonyos részében tapasztalható fogyatékosságok — mindez ellentmondásban van a szocialista gazdasági alappal. A jövőben is a konkrét körülményekkel összhangban kell folytatnunk a hasonló ellentmondások megoldását. Természetesen ezeknek az ellentmondásoknak a megoldása után újabb problémák merülhetnek fel. Újabb ellentmondások is keletkezhetnek, amelyeket szintén meg kell oldani. Így például objektíve hosszabb időn át ellentmondások lehetnek a társadalmi termelés és a társadalmi szükségletek között, amelyeket állandóan állami tervek útján kell majd szabályozni.

Nálunk minden évben gazdasági terv készül, megállapítják a felhalmozás és a fogyasztás közötti megfelelő arányt, hogy ilyenformán elérjék a termelés és a szükségletek egyensúlyát. Ez az egyensúly az ellentmondások ideiglenes és viszonylagos egysége. Elmúlik egy év, s ezt az egyensúlyt — általánosságban szólva — felborítja az ellentétek harca, az egység megváltozik, az egyensúly kiegyensúlyozatlanságba

csap át, ami egység volt, nem egység többé, s a következő évben újra küzdeni kell az egyensúly és az egység biztosításáért. Ebben van tervgazdaságunk fölénye. A dolog lényegét tekintve az egyensúly és az egység részben minden hónapban, minden negyedévben felborul, s ez szükségessé teszi a részleges szabályozást. Néha ellentmondások keletkeznek, s az egyensúly felborul annak következtében, hogy a szubjektív szabályozás nem áll összhangban az objektív valósággal. Ilyenkor mondjuk azt, hogy hiba történt. Ellentmondások állandóan keletkeznek, és állandóan megoldódnak: ez a dolgok és jelenségek fejlődésének dialektikus törvénye.

Ma a helyzet a következő: a forradalmi időszak nagy tömegeket megmozgató, viharos osztályharca alapjában véve befejeződött, de az osztályharc, mint olyan, még nem fejeződött be teljesen. A nagy tömegek egyrészt üdvözlik az új rendszert, másrészt azonban még nem szoktak hozzá: az állami funkcionáriusok tapasztalata még mindig nem elég bőséges, s továbbra is tanulmányozniuk, kutatniuk kell a politikai berendezkedés néhány konkrét kérdését. Ez azt jelenti, hogy szocialista rendünknek még mindig további kialakulásra és erősödésre van szüksége, hogy a néptömegeknek még hozzá kell szokniuk ehhez az új rendhez, hogy az állami funkcionáriusoknak még mindig szükségük van a tanulásra és tapasztalatok szerzésére. Ma parancsoló szükségszerűség számunkra annak a kérdésnek felvetése, hogy pontos választóvonalat kell húzni az ellentmondások két típusa — a köztünk és ellenségeink között levő ellentmondások és a népen belüli ellentmondások között, s helyesen kell megoldani a népen belüli ellentmondásokat. Parancsoló szükségszerűség ez annak érdekében, hogy újabb harcra — a természet elleni harcra sorakoztassuk fel országunk valamennyi nemzetiségének dolgozóit, fejlesszük gazdaságunkat, fejlesszük kultúránkat, annak érdekében, hogy egész népünk viszonylag megrázkódtatások nélkül jusson túl a jelenlegi átmeneti időszakon, annak érdekében, hogy megszilárdítsuk új rendünket és felépítsük új államunkat.

2. AZ ELLENFORRADALMÁROK FELSZÁMOLÁSÁNAK KÉRDÉSE

Az ellenforradalmárok felszámolásának kérdése olyan harci kérdés, amely a köztünk és ellenségeink között levő ellentmondások területére tartozik. A nép soraiban vannak olyan emberek, akik az ellenforradalmárok felszámolásának kérdésében a mienktől eltérő nézetet vallanak. Az ilyen embereknek két kategóriáját ismerjük. A jobboldali elhajló nézeteket valló emberek nem húznak választóvonalat köztünk és ellenségeink között, az ellenségeket hozzánk tartozóknak tekintik. Azokat, akiket a nagy tömegek ellenségnek tekintenek, ők barátoknak tartják. A baloldali elhajló nézeteket valló emberek kiszélesítik a köztünk és ellenségeink között levő ellentmondások kereteit, s egyes népen belüli ellentmondásokat köztünk és ellenségeink közötti ellentmondásoknak tekintenek, egyes emberekben, akik ténylegesen nem ellenforradalmárok, ellenforradalmárokat látnak. Mind a két nézet egyaránt hibás, ezek alapján nem lehet helyesen megoldani az ellenforradalmárok felszámolásának kérdését, s az ellenforradalmárok felszámolása terén végzett munkánkat sem lehet helyesen értékelni.

Az ellenforradalmárok felszámolása terén a mi országunkban végzett munka helyes értékelése érdekében nem árt, ha megvizsgáljuk, milyen hatással voltak nálunk a magyarországi események. A magyarországi események bekövetkezése bizonyos ingadozást idézett elő értelmiségünk egy részénél, de nem vezetett rendzavarásokra. Mivel magyarázható ez? Meg kell mondanunk, ennek egyik oka az, hogy mi meglehetősen alaposan felszámoltuk az ellenforradalmárokat.

Persze, államunk szilárdsága elsősorban nem az ellenforradalmárok felszámolásával magyarázható. Államunk szilárdsága elsősorban azzal magyarázható, hogy több évtizedes forradalmi harcokban edzett kommunista pártunk és Felszabadító Hadseregünk van, azzal, hogy olyan dolgozó népünk van, amely megedződött a több évtizeden át vívott forradalmi harcokban. A mi pártunk és a mi hadseregünk erős gyökereket eresztett a tömegekbe, megacélozódott a hosszú forra-

dalmi harc tüzében, s éppen ezért — harcképes. A mi népköztársaságunk fokozatosan alakult ki a forradalmi támaszpontokból, s nem hirtelen jött létre. Egyes vezető demokratáink velünk együtt élték át a megpróbáltatásokat, s kisebb vagy nagyobb mértékben ugyancsak megedződtek. Értelmiségieink közül egyesek megedződtek az imperializmus és a reakciós erők ellen vívott harcokban, sokan pedig a felszabadulás óta keresztülmentek az ideológiai átnevelés iskoláján, aminek az volt a célja, hogy pontos választóvonalat tudjanak húzni köztünk és ellenségeink között.

Államunk szilárdsága továbbá azzal magyarázható, hogy gazdasági intézkedéseink alapjában véve helyesek, hogy a nép megélhetése biztosítva van és fokozatosan javul, hogy a nemzeti burzsoázia és más osztályok irányában folytatott politikánk szintén helyes. Ezeken kívül vannak államunk szilárdságának más okai is. Az ellenforradalmárok felszámolása terén elért sikereink azonban kétségtelenül az egyik fontos okát képezik államunk szilárdságának. Mindeme okok folytán főiskolai hallgatóink — annak ellenére, hogy még mindig nagyon sok közöttük a nem dolgozó családokból származó — kevés kivétellel hazafias érzelműek, támogatják a szocializmust, s a magyarországi események idején nem fordultak elő körükben zavargások.

Ugyanez áll a nemzeti burzsoáziára is. A lakosság zömét alkotó munkás- és paraszttömegekről beszélni sem kell.

A felszabadulás után felszámoltunk egész sor ellenforradalmi elemet. Egyeseket, akik súlyos bűncselekményeket követtek el, halálra ítéltek. Erre feltétlenül szükség volt, a nagy tömegek követelték, s az ellenforradalmi elemek és különböző zsarnokok által hosszú időn át elnyomásban tartott nagy tömegek felszabadítása érdekében, vagyis a termelőerők felszabadítása érdekében történt. Ha nem így jártunk volna el, a tömegek nem lettek volna képesek felemelni a fejüket.

A helyzet 1956-tól kezdődően gyökeresen megváltozott. Az egész országról szólva, az ellenforradalom fő erőit már felszámoltuk. Fő feladatunk többé nem a termelőerők felszabadítása, hanem azok megvédelmezése és fejlesztése az új termelési viszonyok között. Egyesek nem értik meg, hogy mai

politikánk megfelel a jelenlegi helyzetnek, a múltban követett politikánk pedig a korábbi helyzetnek felelt meg; mai politikánkat ki akarják használni arra, hogy felborítsák a velük kapcsolatban hozott döntéseket, s megpróbálják tagadni az ellenforradalmárok felszámolása terén a múltban elért óriási sikereket. Ez merőben helytelen, s a néptömegek ezt nem fogják megengedni.

Az ellenforradalmárok felszámolására irányuló munkánkban a fő dolog az, hogy eredményeket értünk el; de hibák is történtek. Bizonyos esetekben túlkapásokra került sor, másutt viszont az ellenforradalmárok kibújtak a megérdemelt büntetés alól. A mi irányvonalunk a következő: „Az ellenforradalmárokat fel kell számolni, a hibákat ki kell javítani." Az ellenforradalmárok felszámolása tekintetében követett irányvonalunk a tömegek irányvonala. Persze, a munkában még a tömegek irányvonalának alkalmazása során is előfordulhatnak hibák, de aránylag kisebb mértékben, s ezek a hibák aránylag könnyebben kijavíthatók. A tömegek tapasztalatokat szereznek a harcban. Ha helyesen járunk el, tapasztalatokat szerzünk a helyes cselekvésben, ha hibákat követünk el, levonjuk a tanulságokat az elkövetett hibákból.

Ami az ellenforradalmárok felszámolására irányuló munkában elkövetett hibákat illeti, már intézkedtünk vagy intézkedünk valamennyi eddig felfedett hiba kijavítása érdekében. A még fel nem fedett hibák kijavításáról nyomban gondoskodni szándékozunk, mihelyt napvilágra kerülnek. A rehabilitációra vonatkozó döntéseket ugyanabban a körben kell kihirdetni, amelyben annak idején a hibás döntést nyilvánosságra hozták. Javasolom, hogy még ez idén vagy a jövő évben alaposan vizsgáljuk felül az ellenforradalmárok felszámolása terén végzett munkát — a tapasztalatok általánosítása, a méltányosság érvényesítése és a torzítások leküzdése céljából. Központi viszonylatban hajtsák végre ezt a felülvizsgálást az országos népi gyűlés, valamint a népi politikai tanácskozó testület elnökségének irányításával, helyi viszonylatban pedig a tartományi és városi népi tanácsoknak, valamint a népi politikai tanácskozó testület bizottságainak irányításával. A felülvizsgálás során segítenünk kell a funkcio-

náriusok és az aktivisták tömegét, nehogy ezek a dolgok hideg zuhanyként érjék őket, mert ez helytelen lenne. Ha azonban hibák kerülnek napvilágra, azokat feltétlenül ki kell javítani. Így kell eljárni kivétel nélkül valamennyi közbiztonsági, ügyészségi, igazságszolgáltatási, büntető intézeti és munka útján történő átneveléssel foglalkozó szervnek. Reméljük, hogy az országos népi gyűlés elnökségének tagjai, a népi politikai tanácskozó testület tagjai és a népi képviselők a lehetőség szerint teljes számban vesznek majd részt a felülvizsgálásban. Ez elő fogja segíteni a törvényesség megszilárdulását és a helyes intézkedéseket az ellenforradalmi és más bűnöző elemek tekintetében.

Az ellenforradalmi elemeket illetően ma a helyzetet a következő szavakkal jellemezhetjük: még mindig vannak ellenforradalmárok, de már nem sokan. Elsősorban tehát arra kell rámutatni, hogy még mindig vannak ellenforradalmárok. Egyesek azt mondják, hogy ellenforradalmár nincs többé, hogy mindenütt béke és egyetértés honol, hogy fülünkre húzhatjuk a takarót és nyugodtan pihenhetünk. Ez nem felel meg a valóságnak. A valóság az, hogy még mindig vannak ellenforradalmárok (persze nem minden helységben és nem minden szervezetben), s tovább kell harcolni ellenük. Értsük meg, hogy a még fel nem számolt, sötétben bujkáló ellenforradalmi elemek nem mondanak le szándékaikról, hogy feltétlenül minden alkalmat meg fognak ragadni a fondorkodásra; az amerikai imperialisták a csangkajsekista klikkel együtt továbbra is állandóan küldik hozzánk ügynökeiket felforgató tevékenység folytatása céljából. A korábbi ellenforradalmi elemek felszámolása után újak kerülhetnek elő. Ha lemondunk az éberségről, nagyon pórul járhatunk, és keservesen meglakolhatunk érte. Mindenütt kemény kézzel kell lesújtani az ellenforradalmárokra, ahol folytatni merik szennyes üzelmeiket; meg kell őket semmisíteni. Mindenesetre az egész országot tekintve ellenforradalmi elem ma már valóban nem sok van.

Hiba is lenne azt mondani, hogy országos méretekben még mindig sok az ellenforradalmi elem; ha egyetértenénk a hasonló értékeléssel, az csak összevisszaságra vezetne.

3. A MEZŐGAZDASÁG SZÖVETKEZETESÍTÉSÉNEK KÉRDÉSE

Országunk falusi lakosságának száma meghaladja az ötszázmilliót, s a parasztság helyzetétől igen nagymértékben függ népgazdaságunk fejlődése és a hatalom megszilárdulása. Véleményem szerint a helyzet ezen a területen alapjában jó. A szövetkezetesítés befejezése megoldotta hazánkban a szocialista iparosítás és az egyéni gazdálkodás közötti nagy ellentmondást. A szövetkezetesítés befejezésének gyorsasága egyesekben aggodalmat kelt: nem lesznek-e hibák? Bár vannak bizonyos hibák, szerencsére ezek nemigen nagyok, s a helyzet alapjában egészséges. A parasztok lelkesen dolgoznak, s a szemestermények termelése tavaly — a régen nem látott erejű természeti csapások: árvizek, aszály és viharok ellenére — országszerte növekedett.

Ennek ellenére egyesek kijelentik, hogy a szövetkezeti gazdálkodás semmire se jó. nem jár semmiféle előnnyel, s ez bizonyos felzúdulást idéz elő. Nos, vannak-e előnyei a szövetkezeti gazdálkodásnak? Az ülés részvevői közt ma szétosztott tájékoztató anyagban megtalálják egy mezőgazdasági termelőszövetkezet adatait is. Ez a szövetkezet, amelynek adataival valamennyien megismerkedhetnek, Hopej tartomány thun-huai kerületében működik. s élén Vang Kuo-fan áll. A termelőszövetkezet hegyes vidéken van, olyan vidéken, amely a múltban igen szegény volt, s még nemrégiben is évről évre rászorult a népi kormány segélygabonájára. Amikor 1953-ban a termelőszövetkezet megalakult. az emberek „rongyosok szövetkezetének" nevezték. Négy éven át kemény küzdelem folyt, s a szövetkezet helyzete évről évre javult. Ma már a szövetkezet legtöbb tagjának tartaléka van szemestermények-ből. S amit Vang Kuo-fan szövetkezete el tudott érni, azt normális körülmények között más szövetkezeteknek is el kell érniük, legfeljebb egy kicsit több időre van hozzá szükségük. Ez azt mutatja, hogy alaptalanok azok az állítások. amelyek szerint a szövetkezeti gazdálkodás rossz dolog.

Ebből az is kitűnik, hogy a szövetkezetesítés feltétlenül kemény harc során valosul meg. Minden új zegzugos úton és

a nehézségekkel vívott harcban fejlődik. Hiú ábránd lenne azt hinni, hogy a szocializmus építése során el lehet kerülni a nehézségeket és a zegzugos utakat, hogy ennél nincs szükség minden erő megfeszítésére, hogy a szocializmus építésénél a szél mindig hátból fúj, s könnyű elérni sikereket.

Vajon kik állnak ki aktívan a szövetkezetek mellett? Túlnyomó többségükben szegényparasztok és az alsóbb rétegekhez tartozó középparasztok, akik együtt a falusi lakosság 70 százalékát jelentik. A többi paraszt legnagyobb része szintén reménykedve tekint a szövetkezetekre. Csupán egy törpe kisebbség az, amely valóban elégedetlen. Sokan elmulasztották ennek a helyzetnek az elemzését, nem vizsgálták meg tüzetesen a szövetkezetek eredményeit és hiányosságait, valamint a hiányosságokat előidéző okokat. A részt, az egyik oldalt az egésznek vették, s így indult meg egyes emberek között az olyan ágálás, hogy a szövetkezetek nem járnak semmiféle előnnyel.

Mennyi időre van szükség ahhoz, hogy a szövetkezetek megerősödjenek, és senki se mondhassa többé, hogy a szövetkezeti gazdálkodásnak nincsenek előnyei? Sok szövetkezet fejlődésének tapasztalataiból kitűnik, hogy ehhez úgy öt év, sőt valamivel hosszabb idő szükséges. Most az a helyzet, hogy legtöbb termelőszövetkezetünk alig valamivel több, mint egy éve áll fenn, s így igazságtalanság lenne azt követelni, hogy minden a legjobb rendben menjen bennük. Nézetem szerint, ha a szövetkezetek az első ötéves terv idején megalakulnak és berendezkednek, a második ötéves terv idején pedig — megerősödnek, az nagyon jó lesz.

A szövetkezetek most a fokozatos erősödés útját járják. Még mindig vannak a szövetkezetekkel kapcsolatban bizonyos megoldásra váró ellentmondások. Így például ilyen megoldásra váró ellentmondások vannak az állam és a szövetkezetek között, a szövetkezeteken belül és az egyes szövetkezetek között.

Mindenkor ügyelnünk kell arra, hogy az említett ellentmondásokat a termelés és az elosztás kérdéséből kiindulva oldjuk meg. A termelés kérdéseiben a szövetkezeti gazdálkodásnak követnie kell az egyseges állami és gazdasági ter-

vek útmutatásait, ugyanakkor azonban meg kell őriznie bizonyos rugalmasságot és önállóságot, az egységes állami tervek, irányelvek és törvények megsértése nélkül. Emellett minden termelőszövetkezeti család tartozik követni a szövetkezet vagy a munkacsapat termelési tervét, azzal a kivétellel, hogy a számára egyéni használatra meghagyott földparcellát és egyéni gazdaságának más részeit illetően maga készíthet megfelelő terveket. Az elosztás kérdéseiben egyaránt figyelembe kell vennünk az állami érdekeket és az egyes kollektívák érdekeit, valamint az egyéni érdekeket. Meg kell állapítani az állami adók, a szövetkezeti felhalmozás és a parasztok egyéni jövedelme közti helyes arányt, s állandóan ügyelni kell arra, hogy szabályozzák az e téren észlelhető ellentmondásokat. Az államnak felhalmozási alapot kell létrehoznia, felhalmozási alapot kell létrehozni a szövetkezeteknek is, de ezek a felhalmozások ne legyenek túlméretezettek. Mindenképpen gondoskodnunk kell arról, hogy a parasztok a normális termésű években a termelés növekedése révén évről évre növeljék egyéni jövedelmüket.

Sokan azt mondják, hogy a parasztok szűkösen élnek. Helyes-e ez a vélemény? Egyfelől helyes. Helyes, ha arról beszélünk, hogy hazánk az imperialisták és ügynökeik több mint száz éven át tartó elnyomása és kizsákmányolása következtében nagyon elszegényedett, s az életszínvonal — nemcsak a parasztoké, hanem a munkásoké és az értelmiségieké is — alacsony. Az egész nép életszínvonalának fokozatos emelése csak több évtizedes állandó erőfeszítés nyomán válik majd lehetővé. Ha ebben az értelemben beszélünk, akkor a „szűkös" szó helyénvaló. Másfelől viszont ez a vélemény helytelen. Helytelen, ha arról beszélünk, hogy a felszabadulás óta eltelt hét esztendő folyamán a parasztok élete nem javult, hogy csak a munkások élete javult. Valójában a munkások és a parasztok élete — nagyon csekély számú ember kivételével — bizonyos fokig már egyaránt javult. A felszabadulás után a parasztok megszabadultak a földesurak kizsákmányolásától és termelésük évről évre növekszik. Vegyük például a szemesterményeket. Ezek termelése 1949-ben alig valamivel haladta meg a 210 milliárd kettit (1 ketti =

60,48 dkg), 1956-ban viszont már túlszárnyalta a 360 milliárd kettit, vagyis csaknem 150 milliárd kettivel növekedett. Állami mezőgazdasági adó fejében évente alig valamivel több mint 30 milliárd ketti szemesterményt gyűjtünk be, s így ez az adó nem tekinthető terhesnek. Az a mennyiség, amelyet a parasztoktól évente piaci áron felvásárolunk, szintén alig valamivel múlja felül az 50 milliárd kettit. A szemesterények e két formában begyűjtött együttes mennyisége alig valamivel több 80 milliárd kettinél. Ennek a mennyiségnek több mint a felét falun és a mezőgazdasági kerületekben levő településeken adják el. Mint ebből is látható, nem lehet azt mondani, hogy a parasztok élete nem javult.

Az a szándékunk, hogy a parasztoktol adó és felvásárlás útján begyűjtött szemestermények mennyiségét néhány évre szólóan általában rögzítjük a 80 milliárd kettit valamivel meghaladó színvonalon. Ezzel azt akarjuk elérni, hogy a mezőgazdaság erőteljes fejlődésnek induljon, hogy a szövetkezetek megerősödjenek, hogy a falvakban terményvásárlásra szoruló kisszámú parasztcsalád ne lásson többé hiányt szemesterményekben, hogy egyes parasztgazdaságok kivételével, amelyek ipari növények termelésére rendezkedtek be, minden parasztnak legyen fölöslege vagy elegendő terménye saját szükségleteinek kielégítésére, hogy a falvakban ne legyen szegényparaszt, s minden paraszt elérje vagy túlszárnyalja a középparasztok életszínvonalát.

Helytelen a paraszt évi átlagjövedelmének gépies összehasonlítása a munkás évi átlagjövedelmével, s helytelen arról beszélni, hogy az egyiké alacsonyabb, a másiké pedig magasabb. A munkásoknál a munka termelékenysége jóval magasabb, mint a parasztoknál, s ugyanakkor a parasztok létfenntartási költségei lényegesen alacsonyabbak, mint a városi munkások létfenntartási költségei, s ezért nem lehet azt állítani, hogy a munkásoknak az állam különleges kedvezményeket biztosít. A munkások egy kis részének és az állami intézmények egyes dolgozóinak fizetése valamivel magasabb; a parasztok, ezt látva, joggal elégedetlenkednek, s ezért a megfelelő szabályozás a konkrét feltételektől függően szükséges.

4. A NAGYIPAROSOK ÉS A KERESKEDŐK KÉRDÉSE

Hazánk társadalmi rendjének megváltoztatása során a mezőgazdaság szövetkezetesítése és a kisipar szövetkezetesítése mellett 1956-ban a magánipari vállalatoknak és a kereskedelmi vállalatoknak vegyes állami-magán vállalatokká való átalakítását is befejeztük. Ennek a feladatnak ilyen gyors és sikeres megvalósítása szorosan összefügg azzal, hogy szabályoztuk a munkásosztály és a nemzeti burzsoázia közötti ellentmondásokat, mint a népen belüli ellentmondásokat. Vajon teljes mértékben megoldódtak ezek az osztályellentmondások? Nem, még nem teljes mértékben. Még bizonyos idő kell ahhoz, hogy ezek az osztályellentmondások teljesen megoldódhassanak. Egyesek szerint azonban a kapitalisták már annyira átnevelődtek, hogy úgyszólván nem is különböznek a munkásoktól, s további átnevelésre nincs szükség. Sőt, akadnak olyanok, akik azt mondják, hogy a kapitalisták állítólag tehetségesebbek a munkásoknál. Mások azt hangoztatják, hogyha átnevelésre van szükség, akkor miért nincs szüksége átnevelésre a munkásosztálynak? Helyesek-e az efféle vélekedések? Természetesen nem helyesek.

A szocialista társadalom építése folyamán mindenkinek szüksége van átnevelésre: szükségük van rá a kizsákmányolóknak, szükségük van a dolgozóknak is. Ugyan ki állítja azt, hogy a munkásosztálynak nincs szüksége átnevelésre? Természetesen a kizsákmányolók átnevelése és a dolgozók átnevelése jellegét tekintve két különböző dolog, s ezeket nem szabad összekeverni. A munkásosztály az osztályharcban és a természettel vívott harcban átalakítja az egész társadalmat, és egyidejűleg önmagát is átneveli. A munkásosztálynak szakadatlanul tanulnia kell a munka folyamán, fokozatosan le kell vetkőznie hibáit, a munkásosztály sohasem topoghat egy helyben. Ha önmagunkról, a jelenlevőkről beszélünk, világos, hogy sokan közülünk minden évben előbbre jutnak valamelyest, vagyis minden évben egyre jobban átnevelődnek. Nekem korábban különféle nem marxista

nézeteim voltak, a marxizmust később értettem meg. A marxizmust egy kicsit könyvekből tanultam, s megtettem az első lépéseket az ideológiai önátnevelésben, de az átnevelődés főként mégis a hosszan tartó osztályharc folyamán ment végbe. Ezenkívül a jövőben is folytatnom kell a tanulást, csak így érek el majd bizonyos további haladást, ellenkező esetben lemaradok. Talán a kapitalisták annyira tehetségesek, hogy már nincs szükségük további átnevelésre?

Egyesek azt mondják, hogy a kínai burzsoázia ma már nem kettős jellegű, ma már csak egy arculata van. Így van ez valóban? Nem, nincs így. Egyfelől, a burzsoá elemek már a vegyes állami-magán vállalatok vezető dolgozói lettek, s azon az úton vannak, hogy kizsákmányolókból saját munkájukból élő dolgozókká váljanak, másfelől, ma a vegyes állami-magán vállalatoktól egy bizonyos százalékot kapnak, ez pedig azt jelenti, hogy még nem mondtak le kizsákmányolói mivoltukról.

A nézetek, az érzelmek, az életmód és az erkölcsök tekintetében a burzsoá elemek és a munkásosztály között még nem kicsi a távolság. Hogyan lehet hát azt mondani, hogy a burzsoá elemek már nem kettős jellegűek? Az ideológiai átnevelés folytatására még akkor is jó sok időn át szükség lesz, ha már nem kapnak többé egy bizonyos százalékot, s levesszük róluk a burzsoá címkét. Ha abból indulunk ki, hogy a burzsoázia már nem kettős jellegű, akkor nincs szükség a kapitalisták átnevelésére és tanulására.

Meg kell mondani, hogy az említett vélemény nemcsak a nagyiparosok és a kereskedők tényleges fejlettségi fokával nincs összhangban, de a nagyiparosok és a kereskedők többségének kívánságaival sem egyezik. A legutóbbi néhány év folyamán a nagyiparosok és a kereskedők többsége tanulni akart, és számottevő előrehaladást ért el. A nagyiparosok és kereskedők végleges átnevelésének a munka folyamán kell végbemennie, együtt kell dolgozniuk az üzemekben a munkásokkal és alkalmazottakkal, az üzemeket az önátnevelés bázisává kell változtatniuk. De az is nagyon fontos, hogy a tanulás révén megváltoztassák egyes régi nézeteiket. A nagy-

iparosok és a kereskedők tanulásának az önkéntességen kell alapulnia. Sok nagyiparos és kereskedő, miután több héten át tanfolyamon tanult, az üzembe visszatérve megtalálja a közös nyelvet a dolgozó tömegekkel és az állam képviselőivel, s ez megjavítja a közös munka feltételeit. Saját tapasztalatuk alapján rájönnek, hogy a további tanulás, a további önátnevelés hasznos számukra. Az a vélemény, amelyről éppen az imént beszéltem, s amely abban áll, hogy nem kell tanulni, és nem kell átnevelődni, egyáltalán nem fejezi ki a nagyiparosok és a kereskedők többségének nézeteit, ez csak kevesek véleménye.

5. AZ ÉRTELMISÉG KÉRDÉSE

A népünkön belüli ellentmondások az értelmiség körében is megnyilvánulnak. Néhány millió értelmiségi, aki azelőtt a régi társadalmat szolgálta, most az új társadalom szolgálatába állt. Ennél felmerül az a kérdés, hogy milyen úton-módon emelkedhetnek az új társadalom követelményeinek színvonalára, és hogyan segíthetjuk őket ebben. Ez is a népen belüli ellentmondások közé tartozik.

Értelmiségünk többsége az elmúlt hét év folyamán jelentős előrehaladást ért el és híve a szocialista rendszernek. Sokan közülük szorgalmasan tanulmányozzák a marxizmust, s egy részük már a kommunizmus híve lett. Jelenleg ez a rész csak kisebbség, de számuk fokozatosan növekszik. Természetesen vannak még az értelmiségiek között olyanok, akik ma is kételkednek a szocializmusban, vagy nem értenek vele egyet. De ez értelmiségünknek csupán a kisebbsége.

Országunkban a szocializmus építésének óriási és nehéz feladata megköveteli, hogy minél több értelmiségi szolgálja. Meg kell bíznunk mindazokban az értelmiségiekben, akik valóban szolgálni óhajtják a szocializmus ügyét, gyökeresen meg kell javítanunk velük a viszonyunkat, segítenünk kell nekik minden problémájuk megoldásában, hogy lehetővé tegyük számukra tehetségük és képességeik érvényesítését.

Sokan az elvtársaink közül nem értenek az értelmiség tömörítéséhez, figyelmetlenek az irányában, nem becsülik meg a munkáját, a tudományos és kulturális munka területén nem helyénvalóan olyan dolgokba avatkoznak be, amelyekbe nem kellene beavatkozni. Mindezeket a hibákat ki kell küszöbölni.

Bár az értelmiség nagy tömegei már szép előrehaladást értek el, ezzel nem szabad megelégedniük. Az értelmiségieknek ahhoz, hogy teljes mértékben az új társadalom követelményeinek színvonalán legyenek, s egybeforrjanak a munkásokkal és a parasztokkal, folytatniuk kell saját átnevelésüket, fokozatosan le kell vetkezniük burzsoá világnézetüket és proletár, kommunista világszemléletet kell kialakítaniuk magukban. A világnézet megváltoztatása — gyökeres változás. Nem lehet azt mondani, hogy ez idő szerint az értelmiség többsége már befejezte ezt a változást. Reméljük, hogy értelmiségünk tovább halad előre, munkája és tanulása során fokozatosan kialakítja magában a kommunista világnézetet, s fokozatosan elsajátítja a marxizmus-leninizmust, hogy fokozatosan egybeolvad a munkásokkal és a parasztokkal, nem áll meg félúton és még kevésbé marad vissza, mert a visszamaradásnak nincs távlata. Mivel országunk társadalmi rendjében már változások mentek végbe, s a burzsoá ideológia gazdasági bázisa már lényegében megsemmisült, nemcsak szükségessé, de lehetővé is vált, hogy megváltozzék az értelmiség nagy tömegeinek világnézete. A világnézet végleges megváltozása azonban igen hosszú időt igényel. Ezért türelmesen kell munkálkodnunk, nem hamarkodhatjuk el a dolgot. Feltétlenül akadnak olyan emberek, akik semmiképpen sem akarják eszmeileg elfogadni a marxizmus-leninizmust, nem akarják elfogadni a kommunizmust. Az ilyen emberekkel szemben nem kell túlzott követelményeket támasztani. Ha eleget tesznek az állam követeléseinek és úgy dolgoznak, ahogyan kell, akkor lehetővé kell tenni számukra, hogy megfelelő munkát végezzenek.

Az utóbbi időben gyengült az értelmiség és a tanuló ifjúság körében végzett ideológiai és politikai munka, s bizonyos elhajlások mutatkoztak soraikban. Politika, a haza jövője,

az emberiség eszményei — mindez egyes emberek szemében mintha nem érdemelne figyelmet, számukra a marxizmus egy időben divatos volt, ma azonban már nem olyan divatos. Figyelembe véve ezt a helyzetet, ma fokozni kell az ideológiai és politikai munkát. Mind az értelmiségnek, mind a tanuló ifjúságnak fokozottan tanulnia kell. A szakismeretek megszerzésén kívül haladást kell elérniük ideológiailag is, politikailag is, ehhez pedig tanulmányozniuk kell a marxizmust, tanulmányozniuk kell a mindennapi politika kérdéseit. Az olyan emberből, akinek nincsenek helyes politikai nézetei, mintha hiányozna a lélek. Az ideológiai átnevelés az elmúlt időszakban szükséges volt és kedvező eredményeket hozott, de a módszerek némileg durvák voltak és sértettek egyeseket. Ez helytelen. A jövőben el kell kerülni az ilyen hibát. Minden szervezetnek felelősnek kell lennie az ideológiai és politikai munkáért. Ezzel a munkával a kommunista pártnak, az ifjúsági szövetségnek, a minisztériumoknak és a különböző hivatali szerveknek kell foglalkozni, s különösen fontos feladata ez a tanintézetek igazgatóinak és előadóinak. A közoktatás terén olyan irányvonalat kell követnünk, amely biztosítja a neveltek erkölcsi, értelmi és fizikai fejlődését, biztosítja, hogy kulturált, szocialista tudattal áthatott dolgozókká válnak. Az országépítés viszonylatában munkaszeretetre és takarékosságra kell buzdítani. Meg kell értetni az egész ifjúsággal, hogy jelenleg országunk még mindig nagyon szegény, s rövid idő alatt nem lehet gyökeresen változtatni ezen a helyzeten. Ez a feladat teljesen az ifjúság vállán, az egész nép vállán nyugszik, s a harcra tömörült nép keze munkájával néhány évtized alatt gazdag és erős államot fog teremteni. A szocialista rend megnyitotta előttünk az eszményi világba vezető utat, az eszményi világ megteremtése azonban a mi állhatatos munkánktól függ. Egyes ifjak és leányok úgy vélekednek, hogy mivel szocialista társadalomban élünk, mindennek jónak kell lenni, s hogy erőfeszítés nélkül élvezni lehet a kész boldogságot. Ez olyan nézet, amely nincs összhangban a valósággal.

6. A NEMZETI KISEBBSÉGEK KÉRDÉSE

Országunkban a nemzeti kisebbségekhez tartozó lakosok száma meghaladja a 30 milliót. Ez ugyan az ország egész lakosságának csak hat százaléka, de a nemzeti kisebbségek igen nagy területen, az ország egész területének mintegy 50—60 százalékán szétszórt körzetekben élnek. Ezért feltétlenül rendezni kell a hanok és a nemzeti kisebbségek viszonyát. Ennek a kérdésnek megoldása során a fő feladat a nagyhan sovinizmus leküzdése. Ugyanakkor le kell küzdeni a helyi nacionalizmust is, azoknak a nemzeti kisebbségeknek a körében, amelyeknél megtalálhatók. Valamennyi nemzetiség összekovácsolása szempontjából a nagyhan sovinizmus és a helyi nacionalizmus egyaránt hátrányos. Ez egyike a népen belüli ellentmondásoknak, amelyet le kell küzdeni. Ezen a területen már végeztünk valamelyes munkát, s a legtöbb nemzeti körzetben az elmúlt időszakhoz képest jelentősen megjavult a nemzetiségek közötti viszony, de továbbra is van még néhány megoldásra váró kérdés. A körzetek egy részében továbbra is komoly mértékben megtalálható a nagyhan sovinizmus és a helyi nacionalizmus, s erre kellő figyelmet kell fordítani. Valamennyi nemzetiség együttes erőfeszítése következtében a legutóbbi néhány év alatt a nemzeti körzetek nagy többségében alapjában már befejeződtek a demokratikus reformok és a szocialista átalakulások. Tibetben a demokratikus reformokat még nem hajtották végre, mert ott erre még nem értek meg a feltételek. A központi kormány és a tibeti helyi kormány 17 cikkelyből álló erre vonatkozó egyezménye szerint a társadalmi rend átalakítását ott is feltétlenül végre fogják hajtani, de az egyes reformok végrehajtásának határidőit csak akkor lehet majd megállapítani, ha a tibeti néptömegek nagy része és vezetőik azt lehetségesnek tartják. Ebben a kérdésben nem lehet elhamarkodottan cselekedni. Azt már elhatároztuk, hogy a második ötéves terv folyamán nem hajtjuk végre a reformokat. Azt a kérdést pedig, hogy a harmadik ötéves terv időszakában vegrehajtjuk-e, csak az akkori helyzet alapján dönthetjük majd el.

7. EGYSÉGES TERVEZÉS ÉS MEGFELELŐ SZABÁLYOZÁS

Egységes tervezésen itt az egész 600 milliós népet felölelő egységes tervezést értjük. Amikor terveket készítünk, amikor a különböző kérdéseket mérlegeljük és kidolgozzuk, mindig abból a tényből kell kiindulnunk, hogy országunknak 600 millió lakosa van. Erről semmi esetre sem szabad megfeledkeznünk. De miért merül fel ez a kérdés, talán akadnak még olyan emberek, akik nem tudják hogy országunknak 600 millió lakosa van? Ezt tudják, csakhogy a munka során egyesek megfeledkeznek róla, s úgy vélekednek, hogy minél kevesebb az ember, annál jobb, minél szukebb a tevékenységi kör, annál kedvezőbb. A „szűk kör" elvét követők szembehelyezkednek azzal az elgondolással, hogy mozgásba kell hozni minden pozitív tényezőt, tömöríteni kell minden embert, akit tömöríteni lehet, a negatív tényezőket a lehetőségekhez képest pozitív tenyezőkké kell változtatni, és a nagy ügynek, a szocialista társadalom felépítésének szolgálatába kell állítani. Remelem, hogy ezek az emberek kiszélesítik látókörüket, valóban elismerik, hogy országunknak 600 millió lakosa van, elismerik, hogy ez objektív teny, hogy ez a mi tőkénk. Országunkban sok ember van, ez jó, de ez természetesen nehézségekkel is jár. Építésünk minden területen rohamosan halad előre, nagy sikerek születnek, de most, az átmeneti időszakban, amely tele van nagy társadalmi atalakulásokkal, még mindig sok nehéz probléma akad.

A fejlődés és a nehézségek egyidejú fennállása szintén ellentmondás. Minden ellentmondást nemcsak meg kell, de feltétlenül meg is lehet oldani. Irányvonalunk — az egységes tervezés és a megfelelő szabályozás. Minden kérdésben: a gabonakérdésben, az elemi csapások kérdésében, a munkaszervezés kérdésében, a közoktatás kérdésében, az értelmiség kérdésében, valamennyi hazafias erő egységfrontjának kérdésében vagy a nemzetiségi kisebbségek kérdésében egyaránt az egész népet figyelembe vevő egységes tervezésnek ebből a szempontjából kell kiindulnunk, az idő és a hely lehetőségeinek megfelelően kell eljárnunk, tanácskoznunk kell a tár-

sadalom különböző rétegeihez tartozó emberekkel, s így kell kidolgoznunk a megfelelő szabályozást célzó intézkedéseket. Semmi esetre sem szabad letérni erről az útról olyan kifogásokkal, hogy sok az ember, hogy az emberek elmaradottak, hogy az ügy sürgős és nehezen oldható meg.

Vajon azt jelentik-e az elmondottak, hogy a kormány minden tekintetben magára vállalja a gondoskodást minden emberről, magára vállalja minden feladat megoldását? Természetesen nem ezt jelenti. Az intézkedések kidolgozása és megvalósítása sok ember és sok feladat esetében társadalmi szervezetek, vagy közvetlenül a tömegek feladata lehet. Sok jó intézkedést dolgozhatnak ki. De ezt is felöleli az egységes tervezés és a megfelelő szabályozás irányvonala. A társadalmi szervezeteket és a tömegeket országszerte erre az útra kell vezetnünk.

8. A „VIRÁGOZZÉK SZAZ VIRÁG", A „VERSENGJEN SZÁZ ISKOLA" ÉS A „HOSSZAS EGYMÁS MELLETT ÉLÉS ÉS KÖLCSÖNÖS ELLENŐRZÉS" IRÁNYELVE

Hogyan merült fel a „virágozzék száz virág", a „versengjen száz iskola" és a „hosszas egymás mellett élés és kölcsönös ellenőrzés" jelszava? Ezek a jelszavak a konkrét kínai helyzet alapján, a szocialista társadalomban még mindig létező különféle ellentmondások elismerése alapján, egy olyan állam követelményei alapján merültek fel, amelynek életbevágóan szüksége van a gazdaság és a kultúra gyors fejlődésére. A „virágozzék száz virág" és a „versengjen száz iskola" irányelve előmozdítja a művészet fejlődését és a tudomány előrehaladását, előmozdítja a szocialista kultúra felvirágzását hazánkban. A művészet terén szabadon fejlődhetnek a különböző formák és műfajok, a tudomány terén szabadon versenyezhetnek a különböző iskolák Ugy véljük, hogy egy bizonyos műfaj, egy bizonyos iskola erőszakos terjesztése, ugyanakkor pedig egy másik műfaj, egy másik iskola adminisztratív úton, hatalmi szóval történő megtiltása árt a művészet és a tudomány fejlődésének.

A művészet és a tudomány területén az igaz és a nem igaz kérdését a művészek és tudósok körében rendezett szabad viták útján, a művészi és tudományos munka útján kell eldönteni, nem pedig durván leegyszerűsítő módszerekkel. Annak megállapításához, hogy mi helyes és mi hibás, gyakran az idő próbája szükséges. A történelemből tudjuk, hogy az új, a helyes az emberek többségénél kezdetben gyakran nem talál elismerésre, s csak harcban, zegzugos utakon fejlődhet. A helyeset, a jót az emberek eleinte gyakran nem ismerik el „illatos virágnak", hanem „mérges dudvának" tartják. Kopernikusnak a naprendszerről szoló tanitását és Darwin evolúciós elméletét annak idején hibásnak tartották, és erős harc folyt ellenük. Sok ilyen példa akad a mi országunk történetében is. A régi társadalomhoz viszonyítva a szocialista társadalomban a születő dolgok és jelenségek fejlődési feltételei gyökeresen különböznek a korábbiaktól, sokkal kedvezőbbek lettek. A születő erők elfojtása, az ésszerű eszmék elnyomása azonban továbbra is gyakori jelenség. De nemcsak ez, hanem még a nem szándékos elnyomás, sőt a belátás hiánya is akadályozza a születő dolgok és jelenségek fejlődését. Ezért az igaz és a nem igaz kérdését a tudomány és a művészet terén óvatosan kell kezelni, bátorítani kell a szabad vitát és kerülni kell az elhamarkodott következtetéseket. Ugy véljük, hogy az ilyen magatartás előmozdíthatja a tudomány és a művészet viszonylag eredményes fejlődését.

A marxizmus is harcban fejlődött és fejlődik. A marxizmust kezdetben mindenféle támadás érte és „mérges dudvának" tartották. A világ sok helyén még ma is támadják és „mérges dudvának" tartják. Egészen más helyet foglal el a marxizmus a szocialista országokban. De a szocialista országokban is vannak még nem marxista nézetek, sőt vannak marxistaellenes nézetek is.

Nálunk a szocialista átalakulás — a tulajdonviszonyok kérdését illetően — alapjában véve már befejeződött, a forradalmi időszak széles tömegeket felölelő, viharos osztályharca alapjában már véget ért. Mindamellett még megvannak a megdöntött földesúri és komprádor osztályok marad-

ványai, még van burzsoázia, a kispolgárság pedig csak most kezd átnevelődni. Az osztályharc még nem ért véget. A proletariátus és a burzsoázia osztályharca, a különböző politikai erők osztályharca, a proletariátus és a burzsoázia között az ideológia területén folyó osztályharc továbbra is hosszú és bonyolult, időnként igen elkeseredett harc marad.

A proletariátus arra törekszik, hogy a maga világnézetének megfelelően alakítsa át a világot, a burzsoázia ugyancsak a világnak saját világnézetével összhangban álló átalakítására törekszik. Ezen a téren valójában még nem dőlt el az a kérdés, hogy ki győz és ki marad alul — a szocializmus-e, avagy a kapitalizmus. A marxisták az egész lakosság és az értelmiség körében egyaránt továbbra is kisebbségben vannak. Ezért a marxizmusnak továbbra is harc közben kell fejlődnie. A marxizmus csak harcban fejlődhet; ez nemcsak a múltban volt így, hanem így van ma is, és feltétlenül így lesz a jövőben is. A helyes mindig a hibás ellen vívott harcban fejlődik. Az igaz, a jó és a szép mellett mindig ott van a hazug, a rossz és a csúnya, s mindig az ezek ellen vívott harcban fejlődik. Amikor az emberiség mindenütt elveti azt, ami hibás, és mindenütt elfogad egy bizonyos igazságot, akkor az új igazság ismét harcba száll az újabb hibás nézetek ellen. Ez a harc sohasem szűnik meg.

Ez az igazság fejlődésének törvényszerűsége, s természetesen a marxizmus fejlődésének törvényszerűsége is.

A ki győz és ki marad alul kérdésében a szocializmus és a kapitalizmus között folyó harc nálunk az ideológia területén még jó ideig el fog tartani, s csak akkor dől el a kimenetele. Ez azzal magyarázható, hogy a burzsoázia és a régi társadalomban nevelkedett értelmiség befolyása — mint osztályideológia — nálunk még huzamos időszakon át megmarad. Ha nem ismerjük fel eléggé, vagy egyáltalán nem ismerjük fel ezt a helyzetet, akkor óriási hibát követünk el, mégpedig azáltal, hogy figyelmen kívül hagyjuk az ideológiai harc szükségességét.

Az ideológiai harc különbözik a harc egyéb formáitól: ennek során nem szabad alkalmazni durva, kényszerítő módszereket, csupán az igazság türelmes megvilágításának mód-

szerét szabad igénybe venni. Manapság a szocializmus az ideológiai harcban előnyös feltételekkel rendelkezik. A hatalom ereje a proletariátus vezette dolgozó nép kezében van. A kommunista párt ereje és tekintélye hatalmas. Bár munkánkban vannak fogyatékosságok és hibák, mégis minden igazságszerető ember láthatja, hogy a népet szolgáljuk, hogy eltökélt szándékunk, s a néppel együtt képesek is vagyunk felépíteni egy szebb országot, s hogy ebben már óriási sikereket értünk el és a jövőben még nagyobb sikereink lesznek. A burzsoá elemeknek és a régi társadalomban nevelkedett értelmiségnek túlnyomó többsége hazafias érzelmű: kész szolgálni a rohamosan fejlődő szocialista hazát, és tudja, hogy ha hátat fordít a szocializmus ügyének, ha elszakad a kommunista párt vezette dolgozó néptől, tehetetlen lesz és nem várhat rá boldog jövő.

Felteszik a kérdést: lehet-e bírálni a marxizmust, ha országunkban az emberek többsége már vezető ideológiának ismeri el? Természetesen lehet. A marxizmus tudományos igazság, állja a bírálatot. Ha a marxizmus félne a bírálattól, ha a marxizmust bírálattal meg lehetne dönteni, akkor fabatkát sem érne. Vajon az idealisták nem bírálják-e napról napra és a legkülönbözőbb módokon a marxizmust? Vajon a burzsoá és kispolgári nézeteket valló és ezeken változtatni nem kívánó emberek nem bírálják-e a marxizmust mindenféle módon? A marxistáknak nem szabad félniük a bírálattól, bárhonnan jön is. Ellenkezőleg, a marxistáknak a bírálat tüzében, a harc viharában kell megedződniük, fejlődniük és kiszélesíteniük állásaikat. A hibás nézetek ellen vívott harcot a himlőoltáshoz lehetne hasonlítani: az oltóanyag hatására fokozódik a szervezet védettsége. A melegházi növénynek nem lehet nagy ellenálló ereje. A „virágozzék száz virág" és „versengjen száz iskola" irányelv megvalósítása nem gyengíti a marxizmus vezető helyzetét az ideológiai világban, hanem ellenkezőleg, erősíti.

Milyen irányelvet kövessünk a nem marxista nézetek tekintetében? Amennyiben világos, hogy ellenforradalmárokról és a szocializmus ügyét aláaknázó elemekről van szó, a kérdés megoldása könnyű: egyszerűen meg kell fosztani őket

a szólásszabadságtól. De más a helyzet a népen belül felbukkanó hibás nézetek esetében. Helyes-e, ha egyszerűen elfojtjuk az ilyen nézeteket, s nem adunk semmilyen lehetőséget kifejtésükre? Természetesen nem helyes. A durván leegyszerűsítő módszerek alkalmazása a népen belüli ideológiai kérdések megoldására, az eszmevilág kérdéseinek eldöntésére — nemcsak hatástalan, hanem rendkívül káros is. A helytelen vélemények kifejtését meg lehet ugyan tiltani, de azért azok az eszmék megvannak. Másrészt a helyes vélemények, ha melegházban fejlődnek, ha nem küzdenek meg széllel és esővel, ha nem szereznek védettséget — nem győzhetnek akkor, amikor hibás nézetekkel kerülnek szembe. Ezért csakis a vita módszerével, a bírálat módszerével és az igazság feltárásának módszerével lehet valóban fejleszteni a helyes véleményeket és kiküszöbölni a hibásakat, csak így lehet igazán eldönteni a kérdéseket.

A burzsoázia és a kispolgárság ideológiája feltétlenül tükröződni fog valamiben, feltétlenül minduntalan meg fog nyilvánulni valamiképpen a politikai és ideológiai kérdésekben. Nincs mód a tükröződésének, a megnyilvánulásának megakadályozására. De nem is kell ennek az ideológiának a megnyilvánulását az elnyomás módszereivel megakadályozni, hanem engedni kell, hogy megnyilvánuljon, s ugyanakkor vitába kell szállni vele, megfelelően bírálni kell. Kétségtelenül bírálnunk kell minden néven nevezendő hibás nézetet. Ez természetes. Nem lehet bírálat nélkül hagyni a hibás nézeteket, és közömbösen szemlélni, hogyan terjednek el mindenfelé, nem lehet megengedni, hogy ezek a nézetek meghódítsák a küzdőteret. A hibákat el kell ítélni, a mérges dudva ellen küzdeni kell. De a bírálat ne legyen dogmatikus, ne folyamodjunk metafizikus módszerekhez, törekedjünk mindenképpen dialektikus módszerek alkalmazására. A bírálatnak tudományos elemzésen kell alapulnia és elég meggyőzőnek kell lennie. Dogmatikus bírálattal nem lehet megoldani a kérdéseket. Harcolunk minden mérges dudva ellen, ugyanakkor azonban nagy óvatossággal járunk el annak megítélésében, hogy mi valóban mérges dudva, és mi igazi illatos virág. A tömegekkel együtt meg kell tanulnunk az illatos virá-

gokat nagy óvatossággal megkülönböztetni a mérges dudvától, a tömegekkel együtt kell harcolnunk — helyes módszerek alkalmazásával — a mérges dudva ellen.

Amikor a dogmatizmust elítéljük, egyúttal figyelmet kell fordítanunk a revizionizmus elítélésére is. A revizionizmus, vagyis a jobboldali opportunizmus, burzsoá ideológiai irányzat, amely sokkal veszélyesebb a dogmatizmusnál. A revizionisták, a jobboldali opportunisták szavakban a marxizmus mellett foglalnak állást, s ugyancsak támadják a „dogmatizmust". Ámde azok a tételek, amelyeket támadnak, éppen a marxizmus sarkalatos tételei. Támadják vagy eltorzítják a materializmust és a dialektikát, támadják vagy megpróbálják gyengíteni a nép demokratikus diktatúráját és a kommunista párt irányítását, támadják vagy megpróbálják akadályozni a szocialista átalakításokat és a szocialista építést. Most, amikor a szocialista forradalom országunkban alapjában véve már győzelmet aratott, a társadalomban még vannak olyanok, akik beteljesületlen álmokat dédelgetnek a tőkés rendszer visszaállításáról, minden területen harcolnak a munkásosztály ellen, így az ideológia területén is. Ebben a harcban a revizionisták a legjobb segítőtársaik.

A két jelszó — a „virágozzék száz virág" és a „versengjen száz iskola" jelszó —, a szavak alapján ítélve, nem osztályjellegű, alkalmazhatja a proletariátus is, a burzsoázia is, alkalmazhatják más emberek is. Minden osztálynak, minden rétegnek és minden társadalmi csoportnak megvan a saját elképzelése az illatos virágokról és a mérges dudváról. Nos, a nagy néptömegek szempontjából nézve melyek jelenleg számunkra a kritériumok az illatos virágok és a mérges dudva megkülönböztetése terén? Milyen kritériumok alapján lehet eldönteni népünk politikai életében — a szavak és tettek viszonylatában — az igaz és nem igaz kérdését? Úgy véljük, hogy az államunk alkotmányában lefektetett elvek, népünk abszolút többségének akarata és az országunkban működő valamennyi párt által ismételten meghirdetett közös politikai célkitűzések alapján ezek a kritériumok nagy vonásokban a következők: a szavak és tettek helyesek, ha 1. előmozdítják soknemzetiségű országunk egész népének

összekovácsolódását, s nem idéznek elő a népben szakadást; 2. előmozdítják a szocialista átalakításokat és a szocialista építést, nem pedig hátráltatják; 3. előmozdítják a nép demokratikus diktatúrájának megszilárdulását, nem pedig megingatják vagy gyengítik ezt a diktatúrát; 4. előmozdítják a demokratikus centralizmus megszilárdulását, nem pedig aláássák vagy gyengítik ezt a rendszert; 5. előmozdítják a kommunista párt irányításának megszilárdulását, nem pedig annak megszűnésére vagy gyengülésére vezetnek; 6. előmozdítják, nem pedig hátráltatják a nemzetközi szocialista szolidaritást és valamennyi békeszerető nép nemzetközi szolidaritását. E hat kritérium közül a szocialista út és a pártirányítás a legfontosabb. Ezeket a kritériumokat azért fogalmaztuk meg, hogy elősegítsük a nép körében a különböző kérdések fölötti szabad vita kibontakozását, nem pedig azért, hogy akadályozzuk az ilyen természetű vitákat.

Azok, akik nem értenek egyet ezekkel a kritériumokkal, természetesen szintén kifejthetik véleményüket és vitatkozhatnak. Amikor azonban az emberek többsége megismeri az igaz és nem igaz pontosan körülírt kritériumait, lehetővé válik majd, hogy helyes mederbe tereljék a bírálatot és önbírálatot, ezeknek a kritériumoknak alkalmazásával helyesen ítéljék meg az emberek szavait és tetteit, s megállapítsák, hogy „illatos virágok"-e ezek a szavak és tettek, vagy pedig „mérges dudvák". A fentebb felsorolt kritériumok — politikai kritériumok. A tudományos tételek helyességének és a művészeti alkotások esztétikai értékének megállapításához természetesen bizonyos sajátos kritériumokra is szükség van. A felsorolt hat politikai kritérium azonban alkalmazható bármely tudományos és művészi tevékenységre. Vajon olyan szocialista országban, mint a mienk, hasznos lehet-e a felsorolt politikai kritériumokkal ellentétes tudományos és művészi tevékenység?

A fentebb kifejtett szempontok mind országunk konkrét történelmi feltételeiben gyökereznek. Az egyes szocialista országokban, és az egyes kommunista pártokat illetően más és más a helyzet, ezért egyáltalán nem az a véleményünk, hogy kötelesek alkalmazni vagy alkalmazniuk kell a kínai módszereket.

A tartós egymás mellett élés és a kölcsönös ellenőrzés jelszava ugyancsak országunk konkrét történelmi feltételeinek terméke. Ennek a jelszónak a kiadása egyáltalán nem jött meglepetésszerűen, már évek óta érlelődött. A tartós egymás mellett élés eszméje már régóta él. Tavaly alapjában véve megvalósult a szocialista rend, s ezeket a jelszavakat pontosan megfogalmaztuk és kiadtuk. Miért kell megengedni a burzsoázia és a kispolgárság demokratikus pártjainak a munkásosztály politikai pártjával való tartós egymás mellett élését? Azért, mert semmi okunk nincs arra, hogy ne kövessük a tartós egymás mellett élés irányvonalát minden olyan párt tekintetében, amely valóban törekszik a népnek a szocializmus jegyében való egyesítésére és élvezi a nép bizalmát.

Már a kínai népi politikai tanácskozó testület második ülésszakán, 1950 júniusában megmondtam: „Ha valaki valóban őszintén szolgálja a népet, valóban segít a népnek a számára nehéz időszakban, jót művel, s félúton vissza nem fordulva, következetes marad továbbra is, akkor a népnek és a népi kormánynak semmi oka nem lesz arra, hogy elforduljon tőle, semmi oka nem lesz arra, hogy megtagadja tőle a megélhetésnek és a nép szolgálatának lehetőségét." Ezekben a szavakban éppen a különböző pártok tartós egymás mellett élésének, illetve a tartós egymás mellett élés lehetőségének politikai alapját fejtettem ki. A kommunista párt és a demokratikus pártok tartós egymás mellett élését kívánjuk — ez az irányvonalunk. Ami pedig azt illeti, hogy fennállhatnak-e huzamos időn át a demokratikus pártok, ez nem csupán a kommunista párt kívánságától függ, ez függ attól is, hogy milyen magatartást tanúsítanak a demokratikus pártok, függ attól is, hogy megszerzik-e a nép bizalmát.

A pártok kölcsönös ellenőrzésének ténye már ugyancsak régi keletű, s a pártok kölcsönös vélemény-nyilvánításában és a pártok kölcsönös bírálatában jut kifejezésre. A kölcsönös ellenőrzés természetesen nem egyoldalú dolog, a kommunista párt ellenőrizheti a demokratikus pártokat, a demokratikus pártok viszont ugyancsak ellenőrizhetik a kommunista pártot. Miért tesszük lehetővé, hogy a demokratikus pártok el-

lenőrizzék a kommunista pártot? Mert a pártnak, akárcsak az egyes embernek, nagy szüksége van arra, hogy meghallgassa a más véleményen levőket. Mindenki tudja, hogy a kommunista pártot főként a dolgozó nép és a párttagság ellenőrzi. De még hasznosabb lesz, ha ebben az ellenőrzésben a demokratikus pártok is részt vesznek. Természetesen a demokratikus pártok és a kommunista párt kölcsönös véleménynyilvánítása és a kölcsönös bírálat csak abban az esetben tölthet be a kölcsönös ellenőrzés során hasznos szerepet, ha megfelel a fentebb kifejtett hat politikai kritérium szempontjainak. Ezért reméljük, hogy valamennyi demokratikus párt figyelmet fordít majd az ideológiai átnevelésre, törekedni fog a kommunista párttal való tartós egymás mellett élésre, s ilyenformán megfelel majd az új társadalom követelményeinek.

9. AZ EGYES KISEBB ZAVARGÁSOK KÉRDÉSE

1956-ban az ország egyes vidékein kisebb munkás- és diáksztrájkok fordultak elő. Ezeknek a zavargásoknak az volt a közvetlen oka, hogy nem elégítettek ki bizonyos anyagi követeléseket. Ezeknek a követeléseknek egyikét-másikát ki kell és ki lehet elégíteni, más követelések viszont alaptalanok vagy annyira túlzottak, hogy kielégítésük egyelőre lehetetlen. A zavargásokat előidéző tényezők között azonban fontosabb volt a vezetés bürokratizmusa. Az ilyen bürokratizmus által okozott egyes hibákért a bűn a felsőbb szerveket terheli, nem lehet az egész bűnt az alsóbb szervekre rákenni. A zavargások egy másik oka a munkások és a diákok nem kielégítő ideológiai és politikai nevelése. Zavargások fordultak elő 1956-ban néhány termelőszövetkezetben is, amelyek fő oka ugyancsak a vezetés bürokratizmusa és a tömegek nem kielégítő nevelése volt.

El kell ismerni, hogy a tömegek egy bizonyos része nemritkán könnyen fordítja figyelmét a mára, a részlegesre, a személyes érdekekre, s nem érti meg, vagy nem eléggé érti meg a távlati érdekeket, a köz és az egyes kollektívák érdekeit. A fiatalság nem kis része a politikai és közéleti tapasz-

talatok hiánya következtében nem tudja összehasonlítani a régi Kínát az újjal, s így bizony nehéz dolog a számára alaposan megérteni, hogy milyen hihetetlenül súlyos és kemény harc árán szabadult fel népünk az imperializmus és a Kuomintang-reakció elnyomása alól, nehéz dolog a számára alaposan megérteni, hogy milyen szívós és milyen hosszú időn át tartó munkára van szükség egy szebb társadalom, a szocialista társadalom felépítéséhez. Ezért a tömegek körében állandóan eleven és hatékony politikai nevelőmunkát kell folytatni, mindig meg kell mondani az igazat a felmerült nehézségekről, s a tömegekkel egyetértésben intézkedéseket kell kidolgozni a nehézségek leküzdésére.

Nem vagyunk hívei a zavargásoknak, mert a népen belüli ellentmondásokat meg lehet oldani az „összefogás — bírálat — összefogás" módszerével, míg a zavargások mindig bizonyos kárt okoznak, s hátrányos következményekkel járnak a szocializmus ügyének előrehaladására. Meggyőződésünk, hogy országunk nagy néptömegei a szocializmus hívei, hogy igen fegyelmezettek, igazságosak, és sohasem hajlandók oktalan zavargásokra. Ez azonban egyáltalában nem jelenti azt, hogy országunkban nem kerülhet többé sor zavargásokra a tömegek körében. Ebben a kérdésben a következőkre kell figyelmet fordítanunk:

1. A zavargásokat előidéző okok gyökeres megszüntetése érdekében határozottan fel kell számolni a burokráciát, jelentősen fokozni kell az ideológiai és a politikai nevelést, s megfelelő módon meg kell oldani a különféle ellentmondásokat. Ha ezeket megvalósítjuk, általában nem lesznek zavargások.

2. Ha rossz munkánk következtében zavargások támadnak, a tömegeknek azt a részét, amelyik részt vesz a zavargásokban, a helyes útra kell téríteni, s a zavargásokat a munka megjavításának, a vezető funkcionáriusok és a tömegek nevelésének, valamint a mindennapos munkában megoldatlanul maradt kérdések megoldásának különleges eszközeként kell felhasználni. Azoknak a kérdéseknek megoldása során, amelyek a zavargásokat előidézték, lelkiismeretes munkát kell végezni, nem szabad durván leegyszerűsítő mód-

szereket alkalmazni, s nem kell lezártnak tekinteni az ügyet a teljes tisztázás előtt. A zavargások vezetőit nem kell válogatás nélkül eltávolítani a kollektívákból. Eltávolítani azokat az elemeket kell, akik törvénybe ütköző cselekedetet követnek el, valamint a felforgató tevékenységgel foglalkozó ellenforradalmi elemeket. Az ilyen elemeket a bíróság előtt kell felelősségre vonni. Olyan nagy országban, mint a mienk, holmi apró-cseprő zavargásokból egyáltalán nem kell nagy esetet csinálnunk, ezek még segíthetnek is bennünket a bürokrácia leküzdésében.

Társadalmunkban jelentéktelen számban vannak olyan emberek is, akik nem törődnek a társadalmi érdekekkel, nem ismernek el semmit és senkit, gyilkolnak és merényleteket követnek el emberek élete ellen, minduntalan megsértik a törvényeket. Az ilyen emberek hol politikai irányvonalunkat használják ki és torzítják el, hol merő rosszakaratból alaptalan követelésekkel állnak elő, hogy ezekkel felbujtsák a tömegeket, hol meg rosszindulatú híreket terjesztenek és zavart keltenek, hogy megbontsák a társadalom normális rendjét. Az effajta emberek tekintetében egyáltalán nem helyeseljük az elnézést, ellenkezőleg, a megfelelő törvényes rendszabályok alkalmazásával feltétlenül véget kell vetni üzelmeiknek. Az effajta emberek megbüntetése a társadalom széles tömegeinek követelése, ha nem büntetjük meg őket, a tömegek kívánsága ellenére járunk el.

10. JÓRA FORDULHAT-E A ROSSZ?

Mint már mondottam, rossz dolog az, ha a mi társadalmunkban a tömegek körében zavargások fordulnak elő; mi a zavargásokat nem helyeseljük. Az ilyen esetek azonban arra késztetnek bennünket, hogy tanulságokat vonjunk le belőlük, leküzdjük a bürokráciát, neveljük a káderek et és a tömegeket. Ilyen értelemben a rossz jóra fordulhat. A zavargások kettős jellegűek. Minden zavargást ebből a szempontból vizsgálhatunk.

Ami Magyarországon történt, az — rossz dolog. Ez mindenki számára világos. De a magyarországi események is

kettős jellegűek. Mivel a magyar elvtársak az incidens kibontakozása során helyes intézkedéseket tettek, a magyar események rosszból jóra fordultak. Ma Magyarország erősebb, mint volt; a magyar eseményekből a szocialista tábor minden országa levonta a tanulságokat.

Az 1956 második felében világméretekben kibontakozott kommunistaellenes és népellenes kampány természetesen szintén rossz dolog. De tanulságul szolgált a különböző országok kommunista pártjai és munkásosztálya számára, megedzette őket, és ily módon jóra fordult. E kampány idején az emberek egy része sok országban kilépett a kommunista pártból. Kilépésük és a párt taglétszámának csökkenése természetesen rossz dolog, de ennek is megvan a jó oldala. Az ingadozó elemek nem akartak a párt soraiban maradni és kiléptek, de a párttagok többsége, a szilárd meggyőződésűek, még szorosabban zárkóztak fel a harcra. Mi ebben a rossz?

Általában meg kell tanulnunk a kérdések sokoldalú vizsgálatát, a dolgok és jelenségek vizsgálata során az éremnek nemcsak az egyik oldalát kell látni, hanem a másik oldalát is. Bizonyos körülmények között a rossz jó eredményekre vezethet, a jó viszont rossz következményekkel járhat. Lao-ce több mint kétezer évvel ezelőtt ezt mondotta: „A szerencsétlenségben ott a szerencse, a szerencsében benne van a szerencsétlenség is." A japánok győzelemnek nevezték Kínába való betörésüket. A kínaiak vereségnek tartották, hogy az ország hatalmas területét meghódította az agresszor. De Kína vereségében ott volt a győzelem, Japán győzelmében pedig benne volt a vereség is. Vajon a történelem nem igazolta ezt?

Ma az emberek a világ minden országában egy harmadik világháború kitörésének lehetőségét latolgatják. Ebben a kérdésben az erkölcsi készenlét állapotában kell lennünk és elemző álláspontra kell helyezkednünk. Szilárdan a béke hívei vagyunk, és ellenezzük a háborút. Ha azonban az imperialisták mégis háborút robbantanak ki, abban az esetben sem kell félnünk. Ezt a kérdést ugyanúgy fogjuk fel, mint minden „zavargást": először — ellenezzük, másodszor — nem félünk. Az első világháború után létrejött a 200 milliós Szovjetunió, a második világháború után a 900 milliós szocialista tábor. Nem kétséges, hogy abban az esetben, ha az imperia-

listák mindennek ellenére kirobbantják a harmadik világháborút, a háború nyomán feltétlenül további száz meg száz millió ember megy majd át a szocializmus táborába, s az imperializmus hatalma alatt csak kis terület marad, sőt az egész imperialista rendszer teljes széthullása is lehetséges.

Az ellentmondás két ellentétes pólusa a harc következtében bizonyos feltételek között elkerülhetetlenül kölcsönösen átcsap egymásba, saját ellentétévé változik át. Ennél fontosak az előfeltételek. Meghatározott előfeltételek nélkül az ellentmondásos, a harcban álló két pólus nem csaphat át egymásba. A világon valamennyi osztály között a proletariátus kívánja a legjobban megváltoztatni helyzetét, mert egyáltalában semmije sincs. Utána a félproletariátus, amelynek van ugyan valamije, de nem sok. A jelenlegi helyzet, amikor az Egyesült Államoknak az ENSZ-ben szavazattöbbsége van, s így parancsnoki helyet foglal el, ugyanakkor pedig ellenőrzése alatt tartja a világ nagy területeit — ez a helyzet csak ideiglenes. Feltétlenül beköszönt az a nap, amikor ez a helyzet megváltozik. Megváltozik az a helyzet is, hogy Kína szegény ország és a nemzetközi életben jogfosztott: a szegény ország gazdaggá, a jogfosztottság teljesjogúsággá válik, vagyis a saját ellentétébe csap át. Ennél döntő feltétel a szocialista rend és az egységbe tömörült nép vállvetett harca,

11. A TAKARÉKOSSÁGRÓL

A továbbiakban a takarékosság kérdésével szeretnék foglalkozni. Nagy arányokban akarjuk folytatni az építőmunkát, országunk azonban még mindig igen szegény. Ez ellentmondás. Megoldásának egyik módszere a messzemenő és szüntelen takarékosság szigorú betartása.

1952-ben „a három visszaélés ellen" irányuló mozgalom keretében szembefordultunk a korrupcióval, a pazarlással és a bürokráciával, miközben a fő figyelmet a korrupció elleni harcra fordítottuk. 1955-ben rátértünk a takarékosságra. Akkoriban a fő figyelmet a túlméretezett improduktív beruházások elleni harcra, valamint a nyersanyag- és anyagtakarékosságért vívott harcra fordítottuk, s ebben nagy sikereket

értünk el. Abban az időben azonban a takarékosság irányvonala még nem érvényesült eléggé a népgazdaság minden ágában, nem érvényesült igazán a hivataloknál és intézményeknél, a katonai alakulatoknál, a tanintézetekben és a népi szervezetekben sem. Ez idén nagy nyomatékkal kell kiadni a takarékosság jelszavát, s az ország életének minden területén harcolni kell a pazarlás ellen. Még nincs elég tapasztalatunk az építésben. Az elmúlt néhány évben a nagy sikerek mellett pazarlás is volt. Lépésről lépésre egy bizonyos számú korszerű nagyüzemet kell építenünk, amely mintegy a gerince lesz iparunknak. Enélkül nem változtathatjuk országunkat néhány évtized alatt modern ipari hatalommá. De az üzemek zömét ne tervezzük nagyméretűre. Több középüzemet és kisebb üzemet kell létesíteni, s emellett teljes mértékben ki kell használni a régi társadalomból ránk maradt ipari bázist, s minden erővel törekedni kell a takarékosságra, hogy kevesebb pénzzel többet érjünk el. Miután a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának második teljes ülése tavaly novemberben még élesebben vetette fel a szigorú takarékosság és a pazarlás elleni harc kérdését, ennek az irányvonalnak megvalósítása során néhány hónap alatt szép eredmények születtek. A takarékossági mozgalomnak következetesnek és tartósnak kell lennie. A pazarlás elleni harc — más hiányosságok és hibák bírálatához hasonlóan — olyan, mint a mosakodás. Vajon nem kell-e az embereknek minden nap mosakodni? A kommunista pártnak, a demokratikus pártoknak, a párton kívüli demokratáknak, az értelmiségieknek, a nagyiparosoknak és a kereskedőknek, a munkásoknak, a parasztoknak és a kézműveseknek — szóval nekünk, a 600 milliós kínai népnek — harcolni kell a termelés növeléséért és a takarékosságért, a túlzások és a pazarlás ellen. Ennek nemcsak nagy gazdasági, hanem egyben nagy politikai jelentősége is van. Jelenleg funkcionáriusaink körében sok helyütt olyan veszélyes tendencia üti fel a fejét, hogy nem óhajtanak osztozni a tömegek örömében és bánatában, s hogy egyéni dicsőségre és előnyökre törekednek. Ez nagyon rossz. Az ilyen veszélyes tendenciák leküzdésének egyik módszere az, hogy ugyanakkor, amikor harcolunk a

termelés növeléséért és a takarékosságért, egyben megköveteljük az apparátus egyszerűsítését, bizonyos vezető funkcionáriusok alacsonyabb beosztásba helyezését, és sok vezető funkcionárius visszairányítását a termelésbe. Minden vezető és az egész nép gondoljon állandóan arra, hogy Kína nagy szocialista ország, egyszersmind azonban gazdaságilag elmaradott, szegény ország. Ez nagy ellentmondás. Ahhoz, hogy hazánk gazdag és hatalmas legyen, több évtizedes kitartó erőfeszítés szükséges. Ugyanakkor pedig az országépítés során elengedhetetlen a munkaszeretet és a gazdaságosság, a takarékossági szempontok szigorú betartása és a pazarlás elleni harc.

12. KÍNA IPAROSÍTÁSÁNAK ÚTJA

Az iparosítás útjának kérdéséről szólva, ezen főleg a nehézipar, a könnyűipar és a mezőgazdaság fejlesztése közötti arány kérdését értjük. Az országunkban folyó gazdasági építés középpontjában a nehézipar áll, ezt teljes határozottsággal meg kell mondanunk. Ugyanakkor azonban kellő figyelmet kell fordítanunk a mezőgazdaság és a könnyűipar fejlesztésére is.

Hazánk nagy agrárország, amelyben a mezőgazdasági lakosság az egész nép 80 százaléka. Az ipar fejlesztését a mezőgazdaság fejlesztésével egyidejűleg kell megvalósítanunk, mert az iparnak csak ebben az esetben lesz nyersanyaga és piaca, csak ebben az esetben halmozhatjuk fel a hatalmas nehézipar megteremtéséhez szükséges eszközöket. Közismert, hogy a könnyűipar és a mezőgazdaság a legszorosabban összefügg egymással. Mezőgazdaság nélkül nincs könnyűipar sem. Az emberek ma még nem látják egészen világosan, hogy a nehéziparnak fontos piaca a mezőgazdaság. De a mezőgazdaság fokozatos technikai újjászervezése, következetes korszerűsítése arányában, a mezőgazdaság szolgálatában álló olyan iparágak szakadatlan fejlődése arányában, amilyen a mezőgazdasági gépgyártás, a műtrágya-ipar, az öntözési, energetikai és közlekedési építéssel foglalkozó iparágak, a lakosság számára tüzelőt és építőanyagokat ter-

meló iparágak stb. — mindezek fejlődése arányában az emberek könnyebben megértik majd, hogy a mezőgazdaság fontos piaca a nehéziparnak.

Ha a második és harmadik ötéves terv időszakában biztosítani tudjuk a mezőgazdaság még fokozottabb fejlődését, s ennek következtében a könnyűipar is nagyobb arányban fejlődik majd, ez hasznára lesz az egész népgazdaságnak. A mezőgazdaság és a könnyűipar fokozottabb fejlődésével a nehéziparnak piacot biztosítunk, s egyben biztosítjuk a nehézipar még gyorsabb ütemű fejlődéséhez szükséges eszközöket. Első tekintetre úgy tűnhet, hogy az iparosítás üteme valamelyest lelassul, valójában azonban nem lassul le, hanem még jobban meggyorsul. Három ötéves terv folyamán vagy valamivel több idő alatt hazánk acéltermelése az alig több mint 900 000 tonnáról, ami 1943-ban, a felszabadulás előtt a legmagasabb termelési eredmény volt, évi 20 millió tonnára, vagy még ennél is többre növekedhet. Ez a városi és a falusi lakosságnak egyaránt javára válik.

Nem akarok ma sokat beszélni gazdasági kérdésekről. Még nincs elég tapasztalatunk a gazdasági építés terén, hiszen csupán hét éve foglalkozunk vele, még tapasztalatokat kell gyűjtenünk. A forradalom terén sem volt eleinte tapasztalatunk, de megszereztük ezt a tapasztalatot, amikor vereségeket és kudarcokat éltünk át, s csak ezután vívtuk ki a győzelmet az egész országban. Azon leszünk, hogy a gazdasági építés terén a tapasztalatgyűjtés időszaka valamivel rövidebb legyen a forradalmi tapasztalatszerzés időszakánál, s hogy ezért a tapasztalatért ne fizessünk olyan nagy árat. Fizetni természetesen kell érte, de azt szeretnénk, ha az ár nem lenne olyan nagy, amilyen a forradalmi időszakban volt. Meg kell értenünk, hogy itt ellentmondás van — a szocialista társadalom gazdasági fejlődésének objektív törvényei és a mi szubjektív ismereteink közötti ellentmondás, s ezt az ellentmondást a gyakorlatban kell megoldanunk. Ez az ellentmondás egyben az emberek közötti ellentmondásként — az objektív törvényeket viszonylag helyesen értelmező emberek és az objektív törvényeket viszonylag helytelenül értelmező emberek közötti ellentmondásként jelentkezik. Ilyenformán

ez is egyike a népen belüli ellentmondásoknak. Minden ellentmondás objektív valóság, s a mi feladatunk az, hogy helyesen ismerjük fel és megoldjuk az ellentmondásokat.

Ahhoz, hogy Kínát ipari országgá változtassuk, behatóan kell tanulmányoznunk a Szovjetunió értékes tapasztalatait. A Szovjetunió már negyven esztendeje építi a szocializmust, s tapasztalatai rendkívül becsesek számunkra. Nézzük csak meg, ki tervezett és ki rendezett be számunkra olyan sok fontos gyárat? Talán az Egyesült Államok? Avagy Anglia? Nem. Nem ezek az országok. Csak a Szovjetunió teszi ezt, mert a Szovjetunió szocialista ország, és a szövetségesünk. A Szovjetunió mellett egyes kelet-európai testvéri országok is nyújtottak számunkra bizonyos segítséget.

Feltétlenül tanulmányoznunk kell valamennyi ország jó tapasztalatait, a szocialista országok és a tőkés országok tapasztalatait egyaránt, ez kétségtelen. Elsősorban azonban a Szovjetuniótól kell tanulnunk. A tanulásnak két módja van. Az egyik dogmatikus, amikor ugyanis nem vesszük figyelembe országunk feltételeit, hanem válogatás nélkül átveszünk mindent: az alkalmazhatót és a nem alkalmazhatót egyaránt. Ez rossz módszer. A másik módszer az, amikor a tanulás közben gondolkozunk, s tanulmányozzuk, hogy mi felel meg a mi országunk feltételeinek, vagyis a számunkra hasznos tapasztalatokat vesszük át. Nekünk erre a módszerre van szükségünk.

Erősíteni kell összefogásunkat a Szovjetunióval, erősíteni kell összefogásunkat valamennyi szocialista országgal — ez a fő irányelvünk, ez a létfontosságú érdekünk. Továbbá erősíteni és fejleszteni kell összefogásunkat Ázsia és Afrika országaival, valamint minden békeszerető országgal és néppel. Ha ezzel a két erővel szilárdan összefogunk, akkor nem leszünk elszigetelve. Ami pedig az imperialista országokat illeti, össze kell fognunk népeikkel, törekednünk kell ezekkel az országokkal a békés egymás mellett élésre, bizonyos kereskedelmi kapcsolatokra, s az esetleges háború elhárítására. Semmi esetre sem táplálhatunk azonban ezekkel az országokkal kapcsolatban a valóságnak meg nem felelő nézeteket.

TARTALOM

1. Az ellentmondások két, jellegüket tekintve nem azonos típusa 7
2. Az ellenforradalmárok felszámolásának kérdése 23
3. A mezőgazdaság szövetkezetesítésének kérdése 27
4. A nagyiparosok és a kereskedők kérdése 31
5. Az értelmiség kérdése 33
6. A nemzeti kisebbségek kérdése 36
7. Egységes tervezés és megfelelő szabályozás 37
8. A „virágozzék száz virág", a „versengjen száz iskola" és a „hosszas egymás mellett élés és kölcsönös ellenőrzés" irányelve 38
9. Az egyes kisebb zavargások kérdése 46
10. Jóra fordulhat-e a rossz? 48
11. A takarékosságról 50
12. Kína iparosításának útja 52

Szerkesztette. Fedor János

A szedést 1957. VI. 29-én kezdték meg. Megjelent 1957. VII. 11-én
25 000 példányban. Tartalmaz 2.7 szerk. ívet. Terjedelem 3¼. (A/5) ív

1-572592 Athenaeum (F. v. Soprom Béla)

1,60 Ft